

NUMMER 123
7DE JRG, 7 SEPTEMBER 2009

IN DIT NUMMER:

- 1 **Nieuwsberichten**
- 6 **Lüdeke Straighthead (?)**
- 8 **Jazz op Papier**
- 9 **Platenrecensies (cd/dvd)**
Deborah J. Carter, Ad Colen, Bert van den Brink, Tetzepi, Joris Teepe Big Band, De Nazaten e.a.
- 18 **Concertverslagen**
Jazz Middelheim, Wereld Jazz Dagen.
- 22 **The Jazz Connection**
- 24 **Rotterdamse Concerttips**
- 25 **In Memoriam George Russell**

JAZZFLITS 124
staat 21 september op
<http://www.jazzflits.nl>

NIEUWSSELECTIE

ARCHIEF TROS SESJUN BRON VOOR TWINTIG CD'S

Dit najaar verschijnt de eerste cd van een reeks met opnamen van het radioprogramma Tros Sesjun. Dat meldt de website Jazzpress. In totaal moeten twintig (dubbel-)cd's verschijnen.

De cd's worden samengesteld door Cees Schrama, de vaste presentator van het programma. Hij kan daarvoor over het archief van Beeld en Geluid in Hilversum beschikken. Elk album is aan een musicus gewijd. Op de eerste productie staat trompettist Chet Baker centraal. Jazz-

journalist Jeroen de Valk verzorgt de bijbehorende cd-boekjes.

Tros Sesjun ging in 1973 voor het eerst de lucht in. In het

programma waren live-concerten te horen, in de meeste gevallen vanuit Nick Vollebregts Jazzcafé in Laren. Jazzgrootheden uit binnen- en buitenland traden er op. Eind 1992 vond de duizendste uitzending plaats. Enkele jaren geleden viel op Radio 4 het doek voor Sesjun.

Heeft u jazznieuws?
Stuur het ons: redactie@jazzflits.nl.

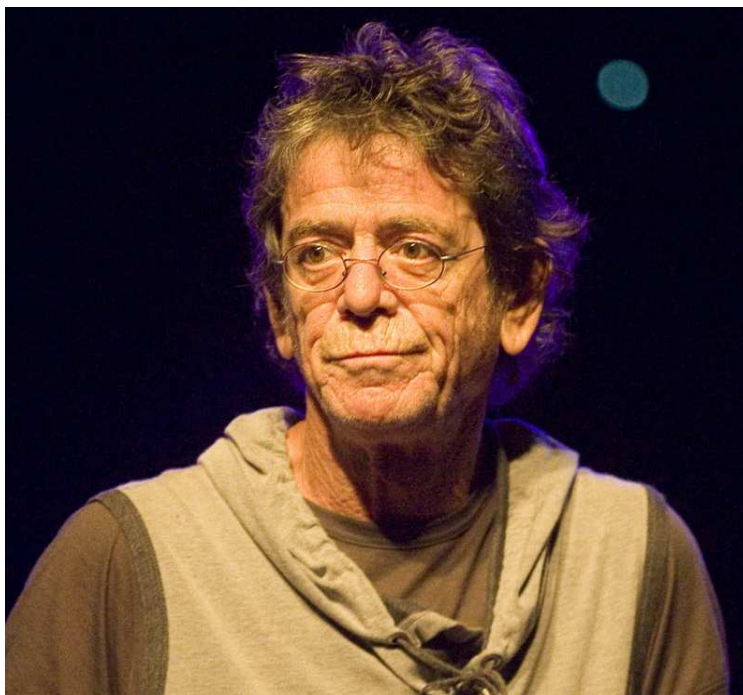
●
ia77

JazzFlits

JAZZFLITS IS EEN ONAFHANKELIJK JAZZMAGAZINE

CONCERTVERSLAG

ANTWERPS FESTIVAL JAZZ MIDDELHEIM TREKT RECORDAANTAL BEZOEKERS

Jazz Middelheim, dat van 13 tot 16 augustus plaatsvond in Park den Brandt in Antwerpen, trok dit jaar met ruim zeventienduizend een recordaantal bezoekers. De avonden met Toots Thielemans en John Zorn waren uitverkocht. Alt-saxofonist Zorn speelde met performanceartieste Laurie Anderson en Velvet Underground-gezicht Lou Reed (foto). De laatste zou voor veel bezoekers wel eens de reden geweest kunnen zijn om te komen. Velen waren dan ook teleurgesteld dat Reed niet zong, maar slechts een elektronische geluidswal produceerde waartegen Zorn improviseerde. Voor sommigen was dit weinig meer dan een bak herrie, anderen lieten zich meeslepen in een intrigerende zoektocht naar klank en geluid. Zie verder het verslag van Jaap Lüdeke op pagina 18.

Tekst en foto: Tom Beetz

OVERLEDEN

Rashied Ali, 12 augustus (74)

Drummer Rashied Ali is 12 augustus in een ziekenhuis in New York overleden. Hij was leerling van Philly Joe Jones en bewonderde Art Blakey. Ali was een belangrijk exponent van de 'free jazz-drumstijl'. Daarbinnen is de drummer geen 'menselijk metronoom', maar levert hij of zij een eigen ritmische en melodische bijdrage aan de muziek. Begin jaren zestig was deze stijl iets geheel nieuws. In die jaren begeleidde Rashied Ali vrije geesten als trompettist Don Cherry, de saxofonisten Pharoah Sanders, Archie Shepp en Albert Ayler, en pianist Paul Bley. Ook speelde hij met saxofonist John Coltrane. Vanaf eind november 1965 in een formatie met twee drummers. Elvin Jones was zijn collega. Hoe dat klonk, is te horen op het album 'Meditations'. In totaal maakte Ali een tiental albums met Coltrane. Na de dood van Coltrane in 1967 vertrok Ali voor een tijd naar Europa. Begin jaren zeventig was hij terug in New York en werkte daar met de saxofonisten Jackie McLean, Archie Shepp, Gary Bartz en Dewey Redman en pianiste Alice Coltrane, de vrouw van zijn vroegere werkgever. Enkele jaren geleden vormde de drummer het Rashied Ali Quintet, waarvan dit jaar het album 'Live in Europe' verscheen.

NIEUWS

Muziekgebouw aan 't IJ

Muziekgebouw aan 't IJ biedt podium aan jazzmusici

In het nieuwe seizoen zullen regelmatig jazzmusici op het grote podium van het Amsterdamse Muziekgebouw aan 't IJ staan. De concerten worden georganiseerd in samenwerking met het Bimhuis. Pianist Cecil Taylor en drummer Tony Oxley staan 24 september als eersten op het programma. De grote zaal van het Muziekgebouw is bij uitstek geschikt voor grote publiekstrekkingen. Verder is het een ideale omgeving voor voorstellingen die raakvlakken hebben met theater, film, videokunst en electronica. In ieder geval pianist Brad Mehldau, accordeonist Richard Galliano en het Electro-Acoustic Ensemble van saxofonist Evan Parker.

NIEUWS

PODIA

TRYTONE PRESENTEERT NIEUWE CONCERTREEKS

In het Bimhuis te Amsterdam gaat 25 september de nieuwe Dubbelplus-concertreeks van TryTone van start. Tijdens een Dubbelplus-concert ontmoeten een Nederlandse en een buitenlandse band elkaar op het podium.

De eerste keer zijn dat het Franse Matthieu Donarier Trio en het Nederlandse trio Veenendaal/Kneer/Sun. Beide bands zullen ieder een set spelen, alvorens zij samen het podium betreden met een project dat zij speciaal voor deze gelegenheid hebben voorbereid. Stichting TryTone werd in 1998 opgericht als platform ter promotie en ondersteuning van nieuwe jazz en improvisatiemuziek. (<http://www.dubbelplus.com>)

'THE CONCORDE CLUB BELANGRIJKSTE BRITSE JAZZPODIUM OOI'

The Concorde Club in Hampshire is voor de jazz het belangrijkste Britse podium ooit geweest. Althans volgens liefhebbers die vorige maand een enquête op de website van het Brecon Jazz Festival invulden. De club heeft al ruim vijftig jaar een jazzpodium.

Op het podium van The Concorde Club stonden eens de saxofonisten Tubby Hayes, Coleman Hawkins en Ben Webster. De publiekslievelingen Humphrey Lyttleton en Acker Bilk traden er ook op. De club ontleent zijn naam aan een stuk van pianist John Lewis, dat op een lp van het Modern Jazz Quartet uit 1955 staat. Ook de volgende podia waren voor de titel in de race:

Band on the Wall, Manchester (1970 – heden)

Een van de belangrijkste jazzpodia van Manchester.

The Perch, Oxford (1928 – 1948)

Een club die zeer populair was bij jazzminnende studenten.

The Old Duke, Bristol (jaren zestig – heden)

The Old Duke organiseert al sinds de opening een jaarlijks jazzfestival en biedt elke avond jazz aan.

Feldman Swing Club, London (1942 – 1954)

De eerste gespecialiseerde jazzclub van Londen.

Ronnie Scott's, London (1959 – heden)

Ronnie Scott's is een wereldberoemd podium dat de groten van de jazz onderdak bood en nog steeds biedt.

Bull's Head, Barnes (1959 – heden)

In de Bull's Head zijn al zestig jaar acht jazzconcerten per week te horen.

Club Eleven, London, (1948 – 1950)

De bakermat van de moderne Britse jazz. Reeds twee jaar na de start werd de club door de politie gesloten.

Verder kon worden gestemd op **Buckingham Palace**. Daar werd in 1919 voor het eerst een jazzconcert voor een staats-hoofd gegeven. Koning George V luisterde in zijn domicilie naar de Original Dixieland Jazz Band, die toen een Europese tournee maakte. Volgens de overlevering zou de band zijn grote hits 'Tiger Rag' en 'Ostrich Walk' hebben gespeeld. Bandleider Nick LaRocca zei later dat ze werden bekeken 'as though there were bugs on us'. Ze waren doodsbang geweest, herinnerde hij zich. Pas toen de koning begon te lachen en te klappen, ontspanden ze zich enigszins. Later speelden onder anderen klarinettist Sidney Bechet en trompettist Louis Armstrong nog voor George V. (Bron: The Guardian)

NIEUWS

Herbie Hancock programmeert jazz in Los Angeles

Pianist Herbie Hancock zal een jaar lang de Los Angeles Philharmonic's Creative Chair For Jazz bezetten. Hij mag onder meer de jazzconcerten in de Walt Disney Concert Hall en de Hollywood Ball programmeren. Hancock wil de grenzen tussen de verschillende disciplines doorbreken, zo kondigde hij aan. "I'm thinking of having combinations that could include dance, that could include visuals like either computer graphics, or animations, or even film, and combining that with music, with combinations of music, including jazz." Hancock is de opvolger van bassist Christian McBride

SIMIN met de Zomerterras-bokaal. (Foto: Joke Smeenk)

SIMIN winnaar van Zomerterras Concours Jazz

De formatie SIMIN heeft 7 augustus in Vlaardingen het Zomerterras Concours Jazz gewonnen. Ze kregen een bokaal en een stimuleringsprijs van 1.500 euro. De winnaar versloeg in de finale de formaties Stippvisite en Raw Kandinsky. De deelnemers werden beoordeeld door een vakjury met als leden Eddy Geerts, Hugo Dirkson en Ben van den Dungen. Het Zomerterras is een festival met muziek, theater, dans, beeldende kunst en film uit binnen- en buitenland. Ook zijn er drie concoursen: een voor jazz, een voor pop- en een voor wereldmuziek.

Nieuw album Benjamin Herman uit

Eind augustus is het tiende soloalbum van Benjamin Herman verschenen. Het heet 'Blue Sky Bond' en onder anderen Paul Weller (op diverse instrumenten) en gitarist Jesse van Ruller verleenden hun medewerking aan de plaat. Stukken als 'Durban Poison', 'Ketamine', 'Haze & Skunkaholic' zijn opnieuw onder handen genomen en verschijnen nu voor het eerst op cd.

OVERIG

PARIJSE CITÉ DE LA MUSIQUE WIJDT EXPOSITIE AAN MILES DAVIS

Onder de titel 'We Want Miles' is in Parijs van 16 oktober 2009 tot 17 januari 2010 een tentoonstelling te zien over Miles Davis. De expositie, die wordt gehouden in de Cité de la Musique, geeft een muzikaal en persoonlijk beeld van de trompettist. Naar aanleiding van de tentoonstelling brengt Sony Music een box met alle Columbia-albums van Davis uit.

Directe aanleiding voor de tentoonstelling is het eerste optreden van Miles Davis in Parijs. Dat vond zestig jaar geleden plaats in de Salle Pleyel. Aan de hand van foto's, video's, bijzondere films (waarin Davis in de studio of als bokser is te zien), originele partituren, hoesontwerpen en krantenknipsels wordt de bezoeker van East St. Louis, de stad van Davis' jeugd, naar La Villette in Parijs geleid, waar hij enkele weken voor zijn overlijden nog optrad. Ook zijn instrumenten te zien waarop Miles Davis speelde. Verder hangen kunstwerken van Davis' hand in de expositieruimte. Voor de expositie raadpleegden de samenstellers onder meer het archief van Davis' producer Teo Macero in de New York Public Library. Daarin vonden ze documenten die licht werpen op de samenstelling van enkele sleutelalbums. De tentoonstelling, die haar naam ontleent aan een Davis-album uit de jaren tachtig, beslaat in totaal 800 vierkante meter.

Ter gelegenheid van 'We Want Miles' brengt Sony Music vlak voor de opening een box uit met zeventig cd's: 'Miles Davis: The Complete Columbia Album Collection'. De box bevat 52 albums, de complete opname van het optreden van Miles Davis tijdens het festival van het Isle Of Wight in 1970, en een dvd met niet eerder uitgebracht materiaal van een Europees concert uit 1967. 'We Want Miles' wordt mede mogelijk gemaakt door de organisatie Miles Davis Properties. Het is voor het eerst dat de Cité de la Musique een tentoonstelling aan jazz wijdt.

(<http://www.citedelamusique.fr>)

JAZZ AT LINCOLN CENTER LAAT NEW YORKSE PEUTERS MET JAZZ KENNISMAKEN

Je kunt niet vroeg genoeg met jazz beginnen, meent Jazz at Lincoln Center in New York. De komende maanden biedt het centrum onder de titel 'Webop!' een introductie-cursus jazz voor kinderen van 8 maanden tot 5 jaar. Het motto: Have a blast swingin' with your friends and family!

De 'Weboppers' krijgen het ABC van de jazz voorgeschoteld in een aantal groepen die zijn ingedeeld naar leeftijdscategorie. De jongste groep bevat kinderen van 8 tot 16 maanden. Dat zijn de Hipsters. Kinderen van 16 maanden tot 23 maanden komen in de Scatters-groep. Stompers zijn 2 tot 4 jaar oud en Syncopaters 4 en 5 jaar. De introductie cursus duurt acht weken en ouders worden geacht vier keer per week samen met hun kinderen te komen opdaven. Na afloop van de cursus moeten orkestleider Count Basie, zangeres Ella Fitzgerald en de trompettisten Dizzy Gillespie en Louis Armstrong gesneden koek zijn voor de kleintjes. Tijdens de cursus gaan ze onder meer kinderliedjes doen swingen, de blues spelen met Basie, een parade houden in Crescent City-stijl en scatten met 'Ella' en 'Diz'.

(www.jalc.org)

NIEUWS

Amina Figarova op North Sea Jazz 2009. (Foto: Joke Schot)

Amina Figarova op tournee in VS

Pianiste/componiste Amina Figarova maakt van 3 tot en met 8 september een korte tournee door de VS. Ze speelt onder meer op het Chicago Jazz Festival (5 september), in Dizzy's Club Coca Cola te New York (7 september) en in club Blues Alley te Washington (8 september). De begeleiders van Figarova zijn Bart Platteau (fl), Ernie Hammes (tp), Marc Mommaas (ts), Jeroen Vierdag (b) en Chris Strik (dr).

Thelonious Monk Jazz Competition dit jaar open voor bassisten

De jaarlijkse Thelonious Monk International Jazz Competition staat dit jaar open voor bassisten. De finale vindt op 11 oktober plaats in het John F. Kennedy Center for the Performing Arts in Washington, DC. Op het programma van die avond staat ook het Blue Note Records 70th Anniversary Gala Concert, waarin Blue Note-artisten uit heden en verleden het label eer betonen.

De Thelonious Monk Jazz Competition is een prestigieus concours voor jonge musici. Winnaars worden vaak bekende musici. Ieder jaar staat een ander instrument centraal.

(<http://www.monkinstitute.org>)

Han Bennink-biografie uit

'De wereld als trommel', de biografie van Erik van den Berg over drummer Han Bennink, verschijnt deze maand. Het boek, met daarbij een cd, wordt op 30 september in het Bimhuis gepresenteerd. Tevens wordt de film 'Hazentijd' van cineast Jellie Dekker voor het eerst vertoond. Zij volgt daarin niet alleen de muzikant, maar ook de beeldend kunstenaar Bennink. Bennink zal optreden met zijn eigen trio (Joachim Badenhorst (tenorsax, klarinetten) en Simon Toldam (piano)) en tevens de nieuwe cd 'Parken' presenteren. Deze verschijnt bij het Deense label ILK.

OVERIG VERVOLG

RAMSEY LEWIS ADVISEERT JAZZMUSICI OM WEER CONTACT MET HET PUBLIEK TE LEGGEN

Jazzmusici leg weer contact met het publiek: 'reach out and touch your audience'. Die oproep doet pianist Ramsey Lewis op 14 augustus in de Wall Street Journal. Lewis hoopt dat daardoor de vergrijzing en daling van het Amerikaanse jazzpubliek kan worden gekeerd. "The art of talking to and interacting with one's audience does not cost an artist any loss of respect."

De pianist, die zelf in de jaren zestig met zijn Ramsey Lewis Trio in de hitparade stond met 'The Incrowd' en 'Hang on Sloopy', denkt dat bijzondere combinaties van musici of soorten muziek het publiek zullen aanspreken. Ook thematische programma's trekken meer publiek. En waarom zijn zoveel musici op het podium zo slecht gekleed? Lewis denkt dat het publiek meer plezier heeft als een artiest ook op het punt van kleding zijn beste beentje voor zet. Een jazzconcert moet een bron van inspiratie zijn, meent Lewis. "Audiences want, and should once again be able, to leave a jazz performance feeling inspired and moved in some emotional way, and not like they have just witnessed a class in advanced music theory or a garage jam session." Om meer jongeren te interesseren voor jazz zouden platenmaatschappijen hun cd's moeten uitlenen aan muziekstudenten. Die zouden tevens hun verwanten warm kunnen maken voor jazz. "After all, it is the music we hear at home that influences us." Als het aan Lewis ligt moeten er ook speciale gratis concerten komen om de muziek te promoten. Voor jongeren en voor hun ouders. Het tij moet hoe dan ook gekeerd worden, vindt Ramsey Lewis. "Jazz is too important an art form to be allowed to slide into obscurity."

BRITSE JONGEREN KOPIËREN VEEL MUZIEK

Voor Britse jongeren tussen de 14 en 24 jaar is het bezit van muziek van grote waarde. Dat blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Hertfordshire. De meerderheid kopieert cd's voor vrienden of haalt muziek van internet, bijvoorbeeld in de vorm van torrents (*).

Voor het onderzoek verspreidde de Universiteit van Hertfordshire dit voorjaar vragenlijsten onder 1.800 Britse jongeren. Muziek is hun meest gewaardeerde vorm van amusement. Ze nemen het tot zich via radio, televisie, mp3-spelers en hun computer. Zo'n zeventig procent luistert elke dag via de computer naar muziek. Bijna negen van de tien jongeren kopieert cd's voor vrienden en vriendinnen; zo'n driekwart wisselt muziekbestanden uit via e-mail, Bluetooth, Skype of MSN, en ruim de helft van de jongeren maakt een kopie van de gehele muziekcollectie van een vriend of vriendin. Verder downloadt iets meer dan zestig procent hun muziek via P2P-netwerken of torrent-websites. Hoewel de meeste jongeren goed weten dat ze bij het verwerven van hun muziek in sommige gevallen de rechten van makers en industrie schaden, weerhoudt dat ze niet. Het onderzoek naar de muziekbeleving onder jongeren werd gedaan in opdracht van UK Music, een belangenorganisatie van onder meer de Britse muziekindustrie en auteursrechtenorganisaties.

(*). Torrents zijn grote (muziek)bestanden die tussen computerbezitters wereldwijd worden uitgewisseld via tussenkomst van websites als The Pirate Bay of Mininova.

ingezonden mededeling

JAZZ IMPULS

dubbelconcerten

Voor de pauze:-1 / Na de pauze:-2

Bert van den Brink met Maria Markesini

10-10-09 - Theater De Purmaryn - Purmerend
11-10-09 - De Protestantse Kerk - Hall
14-10-09 - Concertgebouw - Amsterdam
23-10-09 - De Doelen - Rotterdam

1. Han Bennink Trio

2. Hermine Deurloo Kwartet

13-09-09 - Centraal Museum - Utrecht
17-09-09 - Chassé Theater - Breda
19-09-09 - Tripodia - Katwijk
20-09-09 - Odeon De Spiegel Theaters - Zwolle
24-09-09 - Theater De Regentes - Den Haag
03-10-09 - Parkstad Limburg Theaters - Heerlen

1. Jesse van Ruller Trio

2. Francien van Tuinen Kwartet

18-09-09 - Theater De Vest - Alkmaar
03-10-09 - Theater De Kolk - Assen
09-10-09 - CK Theater - Roermond

1. Trio Johnny & Mozes Rosenberg

2. Rob van Bavel met Johnny Rosenberg

26-09-09 - Schouwburg Oegterop - Meppel

1. Piet Noordijk & Peter Beets

2. The Beets Brothers met Piet Noordijk

27-09-09 - Musis Sacrum - Arnhem
18-10-09 - Beauforthuis - Austerlitz
25-10-09 - Theater het Kielzog - Hoogezand

1. State of Monc met 'Nu-Jazz'

2. State of Monc & Ben van den Dungen

01-10-09 - Theater De Regentes - Den Haag

Ernst Glerum Omnibus

12-09-09 - Paard van Troje - Den Haag
08-10-09 - Bimhuis - Amsterdam
10-10-09 - Jazzpodium Artishock - Soest
18-10-09 - St. Hot House in De Burcht - Leiden
23-10-09 - CK Theater - Roermond

1. Trio Bert Lochs

2. Lydia van Dam Kwartet

16-10-09 - Agora Theater - Lelystad
17-10-09 - De Kampanje - Den Helder

1. 4BEAT6

2. Ken Ard met 4BEAT6

25-10-09 - Schouwburg Orpheus - Apeldoorn

Kikker heeft de Blues

25-10-09 - Centraal Museum - Utrecht

1. Fay Lovsky & Eric Vloeimans

2. Eric Vloeimans Gatecrash

25-09-09 - Theater aan de Parade - Den Bosch

www.jazzimpuls.nl

KORT NIEUWS

Roberta Gambarini. (Foto: Jaap van de Klomp)

Roberta Gambarini krijgt Preis Schallplattenkritik

In de categorie jazz is de 'Preis der deutschen Schallplattenkritik 2009/3' toegekend aan de albums 'Porgy & Bess' van Tony Lakatos met de Frankfurt Radio Bigband, 'So in Love' van Roberta Gambarini, 'Sublim III' van Angelika Niescier en 'Out of the Desert' van Joachim Kühn, Majid Bekkas, Ramon Lopez + Guests. De 'Preis der deutschen Schallplattenkritik' werd in 1980 ingesteld door een groep recensenten. De Preis wil het publiek vier keer per jaar op uitzonderlijke plaatopnamen attenderen.

Amsterdam krijgt indoor-jazzfestival

Amsterdam krijgt volgend jaar een internationaal indoor-jazzfestival: het Amsterdam Jazz & Rhythm Festival. Partners van het festival zijn het blad Jazzism en de NPS. De NPS zal het festival via Radio 6 gaan verslaan. Het wordt hoog tijd voor een hoofdstedelijk festival met landelijke uitstraling, zeggen de organisatoren op de website www.amsterdamjif.nl: "De landelijke waarde van Amsterdam op het gebied van jazz- en muziekfestivals in het algemeen is nogal bleekjes." Als voorproefje zal toetsenist George Duke 31 oktober met het Metropole Orkest in de Rabozaal van de Melkweg optreden.

Jan Verweij maakt album met Bert van den Brink

Naar verwachting in oktober zal een nieuw album uitkomen van harmonicaspeler Jan Verweij. Het is een duo-album met pianist Bert van den Brink. Zangeres Fay Claassen is als gast te horen. Het album, 'Standards & Other Pieces', bevat standards en eigen stukken. Een aantal daarvan is spontaan al spelende in de studio ontstaan. De cd is geproduceerd door Fred Dubiez voor zijn label Daybreak.

(<http://www.janverweij.com>)

Ernst Glerum start VPRO/Boy Edgar Prijs Tournee

Eind augustus is bassist Ernst Glerum in Groningen aan de VPRO/Boy Edgar Prijs Tournee begonnen. Hij treedt daarin op met zijn Glerum Omnibus, waarin ditmaal pianist Ruben Hein en drummer Joost Patocka zijn opgenomen. Het programma, dat '57 Variaties' heet, omvat een verzameling composities van Glerum en bewerkingen van standards en hits uit de jazz en daarbuiten. Glerum plukt niet alleen, maar zal ook strijken. De titel van het programma verwijst naar de '57 etudes' voor contrabas van Storch-Hrabe, een stuk uit de jaren vijftig.

STRAIGHTAHEAD(?)

DOOR JAAP LÜDEKE

Concerten Smalls Jazz Club NYC gratis op internet

De via internet aangeboden mogelijkheden om naar jazz te beluisteren zijn grenzeloos en meestal gratis. Nieuw in het aanbod is een groot aantal concerten die zijn opgenomen in de New Yorkse Smalls Jazz Club. Het betreft veelal concerten van in New York studerende Amerikaanse en Europese musici. De site www.smallsjazzclub.com toont afbeeldingen van de instrumenten die zijn te beluisteren. Klikken op de tenorsaxofoon leert dat er zes concerten die van Lew Tabackin in het rijke archief liggen. Er zijn legio optredens te beluisteren van Seamus Blake, Chris Cheek, George Garzone, Chris Potter en Mark Turner. Video-opnamen zijn nog niet beschikbaar. Binnenkort is er ook een cd-label: Smalls Live – Greenwich Village. Je vraagt je wel eens af of die onbegrensde mogelijkheden ook in ons land verwezenlijkt kunnen worden. Bimhuis?

Le jazz en prime time

Vanaf deze septembermaand zal het Franse tv-station Mezzo op donderdagen al vanaf 20.30 uur jazzprogramma's uitzenden. De thema's deze maand zijn:

10/9 Hommage à Billie Holiday

20.30 uur: Film Lady Day (1991)

21.35 uur: Billy Holiday meets Edith Piaf met Wynton Marsalis en Richard Galliano (Marciac 2008)

17/9 Trumpet Special

20.30 uur: Jazz Icons - Louis Armstrong Live en Belgique (1959)

21.30 uur: Chet by Claxton (docu 2003)

22.00 uur: Chet Baker Live (1964/1979)

24/9 Brazil!

20.30 uur: Orfeu Negro (1959)

22.20 uur: Jobim (1978)

23.20 uur: Jobim Live in Montreal (1986)

Bebop spoken here

Wikifonia, de muzikale tak van Wikipedia, verschaft een groot aantal lead sheets (bladmuziek) van uiteenlopende jazzcomponisten. Een poging om stukken van saxofonist Sonny Rollins te pakken slaagde volledig met 'Tenor Madness', 'Pent Up House' en 'Doxy'. Zelfs bij componist/arrangeur Tadd Dameron verscheen 'Lady Bird'. Van saxofonist Charlie Parker zijn beschikbaar 'Anthropology', 'Cool Blues' en 'Confirmation'. Gewoon via: google/wikifonia/lead sheets.

JAZZ IMPULS START NIEUW SEIZOEN

Hoe duister de toekomst voor veel groepen er ook mag uitzien: het is met meer dan 130 concerten niet meteen af te lezen aan de overvolle programmering van het zesde seizoen van Jazz Impuls. De programmasamenstellers hebben andermaal kans gezien talrijke interessante combinaties te formeren en ook nieuwe namen te introduceren. Hooggespannen verwachtingen omgeven de Griekse pianiste en zangeres Maria Markesini. In haar geboorteland wordt ze al een aantal jaren op handen gedragen, Nederland zal volgen en inmiddels denkt men bij Jazz Impuls zelfs aan verdere internationale erkenning van haar niet geringe muzikale talent.

Sommige verrassende bezettingen doen in de verte denken aan wat de vroegere October Meetings ten tonele voerden. Wat te denken bijvoorbeeld van The Drummer and the Trio met Han Bennink, Ernst Glerum en Maarten van der Grinten, of Eric Vloeimans met Fay Lovsky. Verder is er gelegenheid kennis te maken met de Amerikaanse zanger Ken Ard, of 4Beat6 Plays Goodman and Hampton. Van de bekende musici zijn ook Bert van den Brink, Rob van Bavel, Toon Roos, Hermine Deurloo en Francien van Tuinen met Jasper Blom van de partij. Met belangstelling mag worden uitgekeken naar Piet Noordijk plays Ballads; hij doet dat in duo-vorm met een ingetogen (?) Peter Beets, wat op zich ook al verrassend zou zijn.

Uit de totale programmering moge blijken dat de concerten met smaak zijn samengesteld. Ze zullen het bewijs leveren dat deze langlopende serie nog jaren moet voortduren en alle steun van de staat verdient.

(<http://www.jazzimpuls.nl>)

JAM SESSIONS CROWNE PLAZA ANTWERPEN

De formule van de inmiddels legendarische jam sessions in het Haags Bel Air Hotel tijdens het North Sea Jazz Festival is medio augustus voor het eerst nagevolgd door het Antwerpse Jazz Middelheim. Zo'n eerste jaar mag niet alles worden verwacht. Het ontbrak nogal aan internationale deelnemers in het Crowne Plaza Hotel. Toch was er wel een stel verrassende optredens. Zo speelde pianist Dado Moroni in enkele stukken een puike partij contrabas. Van Belgische zijde waren er opvallende bijdragen van onder anderen pianist Ewout Pierreux, volgens ingewijden beter dan Jef Neve. Zeer vermeldenswaard was de verschijning van de jeugdige baritonsaxofonist Joppe Bestevaer. In de beste baritontraditie (Chaloff/Payne/Mulligan) blies hij furieuze solo's die getuigden van een indrukwekkende instrumentbeheersing. Het hotel beschikt over een heus Toots Thielemans Restaurant, compleet met een door Toots aanbevolen maaltijd en inclusief een permanente tentoonstelling. Zoals al eens eerder gemeld heeft het hippe hotel ook een Hans Dulfer Zaal, naast de felbegeerde maar niet te reserveren Toots Suite.

SONNY ROLLINS SCOORT IN CRITICS POLL 2009

Ook de 57ste Critics Poll van het Amerikaanse jazzblad Down-Beat is niet zomaar voorbij gegaan aan het talent van tenorsaxofonist Sonny Rollins. De critici benoemden hem tot Jazz Artist of the Year; bovendien behaalde zijn 'Sonny Rollins, Road Shows, vol.1' op Doxy/EmArcy de eerste plaats in de categorie Jazz Album of the Year.

JAZZWEEK TOP DRIE

Datum: 24 augustus 2009

1. Jackie Ryan Doozy
(Open Art)**2. Bill Frisell**Disfarmer
(Nonesuch)**3. Bobby Broom**Bobby Broom Plays For Monk
(Origin)

De JazzWeek Jazz Top Drie [geeft een overzicht van de meest gedraaide albums op de Noord-Amerikaanse jazzradio; \(\[www.jazzweek.com\]\(http://www.jazzweek.com\)\)](#).

VERVOLG STRAIGHTAHEAD (?)

Daarna volgden:

Joe Lovano

Symphonica (Blue Note)

Charles Lloyd Quartet

Rabo de Nube (ECM)

Jim Hall/Bill Frisell

Hemispheres (artistShare)

Rudresh Mahanthappa

Kinsmen (Pi)

Donny McCaslin

Recommended Tools (Greenleaf Music)

Jeff 'Tain' Watts

Watts (Dark Key)

Kurt Rosenwinkel

The Remedy (artistShare)

Atomic

Retrogade (Jazzland)

E.S.T.

Leucocyte (EmArcy)

Dave Holland Sextet

Pass it On (Dare2)

Roy Hargrove Quintet

Earfood (EmArcy)

Joshua Redman

Compass (Nonesuch)

Bobo Stenson Trio

Cantando (ECM)

COLOFON

JAZZFLITS is een onafhankelijk jazzblad voor Nederland en Vlaanderen en verschijnt twintig keer per jaar. **Uitgever/hoofdredacteur:** Hans van Eeden (redactie@jazzflits.nl). **Eindredactie:** Lo Reizevoort en Sandra Sanders. **Vaste medewerkers:** Paul Blair (New York), Hessel

ia77
JazzFlits

Fluitman, Frank Huser, Hans Invernizzi, Peter J. Korten, Lex Lammen, Herman te Loo, Jaap Lüdeke, Ton Luiting en Jan J. Mulder. **Fotografie:** Tom

Beetz, Jaap van de Klomp en Joke Schot.

Bijdragen: **JAZZFLITS** behoudt zich het recht voor om bijdragen aan te passen of te weigeren. Het inzenden van tekst of beeld voor publicatie impliceert instemming met plaatsing zonder vergoeding. **Rechten:** Het is niet toegestaan zonder toestemming tekst of beeld uit **JAZZFLITS** over te nemen. Alle rechten daarvan behoren de makers toe. **Nieuwsdienst:** De nieuwsredactie van **JAZZFLITS** levert nieuwsberichten aan de bladen Jazzmozaïek en Jazz Bulletin. **Abonnementen:** Een abonnement op **JAZZFLITS** is gratis. Meld u aan op www.jazzflits.nl. **JAZZFLITS-website:** Henk de Boer. Het **JAZZFLITS**-logo is ontworpen door Remco van Lis. **Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.**

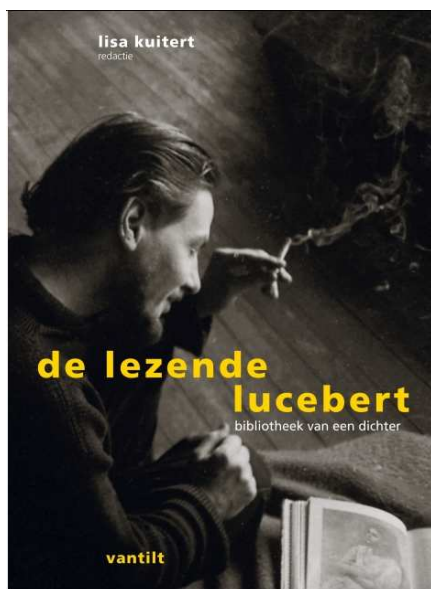
De veterane pianist Hank Jones. (Foto: Joke Schot)

En eindelijk is de veterane pianist Hank Jones opgenomen in de zogenaamde Hall of Fame, met een ruime voorsprong op nummer twee, de trompettist Freddie Hubbard. In het augustusnummer van DownBeat heeft Howard Mandel een vraaggesprek met Jones. Het interview eindigt met een opsomming van wat hij in het dagelijks leven wel en niet leuk vindt. 'I like to watch TV, certain programs I like. I used to play golf, but I don't do that anymore. I don't drink, don't gamble, don't play cards, don't smoke, don't do anything like that. Chase girls? No, I don't do that!'

Jaap Lüdeke is jazzjournalist en presentator/samensteller van het programma Lüdeke Straightahead(?). Dat is de klok rond te beluisteren op de pc via <http://www.concertzender.nl> (klik op 'uitzending gemist').

JAZZ OP PAPIER

DE BOEKENKAST VAN LUCEBERT

Gillis J. Dorleijn.
'veel letterbanket gebakken in de dikke schuiftrompet':
Lucebert leest en schrijft jazz.
In: Lisa Kuitert (red.) De lezende Lucebert : bibliotheek van een dichter.
 Nijmegen : Vantilt, 2009.
 320 pag. : ill.
 ISBN 978-90-77503-94-2 ing.
 pag. [86]-105.
 Prijs 32,50 euro

Iemands boekenkast prikkelt de nieuwsgierigheid. Als je tijdens een visite even alleen wordt gelaten, dan richt je er al gauw een blik op. Waar gaat de interesse naar uit, staan er bijzondere boeken tussen, misschien kom je iets nader tot de eigenaar. Meestal blijft het bij een oppervlakkige kennismaking. Tien jaar na het overlijden van dichter-schilder Lucebert in 1994 pakte een werkgroep het radicaal anders aan. Van diens collectie, die nog intact was gebleven, werd elk boek stuk voor stuk uit de kast gehaald, doorgebladerd en beschreven. De vraag was: bestaat er een samenhang tussen zijn boeken – het waren er meer dan 6.500 – en zijn werk? De lijst beslaat precies de helft van een pas verschenen boek, 'De lezende Lucebert', onder redactie van Lisa Kuitert. De andere helft wordt ingenomen door essays van acht verschillende auteurs, die elk een aspect van Luceberts kunstenaarschap in dit kader benaderen. Bij het trekken van conclusies neemt de redactrice wel enige restricties in acht. Ik laat die verder voor wat ze zijn.

Het is verheugend dat een van de hoofdstukken schrijvers belangstelling voor jazz belicht. Het nalopen van de lijst op titels met een jazzrelatie, alsof het een auction-lijst betrof, kostte me ruim een uur; alleen viel er in dit geval niets te bieden...

Ik kwam tot over de veertig boeken; zeg vijftig, als ook werd meegeteld de aan jazz gerelateerde fictie van schrijvers als Dorothy Baker, Cortazar, Ellison, Roelants, Skvorecky. Dat is een redelijk aantal. Ik vermoed dat de meeste jazzliefhebbers niet zo ver komen; het houdt gauw op bij een stuk of vier, vijf. Kijken we naar de titels zelf, dan zijn dat voor iemand die na de oorlog boeken begon te kopen, wel de meest voor de hand liggende. Tot die conclusie kwam ook de schrijver van het betreffende essay, Gillis J. Dorleijn, die bij het zien van het boekenbezit van zijn vader zich afvroeg: "Hoe specifiek is iemands boekenbezit [...] als het voor een belangrijk deel, althans voor een bepaald segment, overeenkomt met dat van iemand anders – in dit geval mijn ouders?" We vinden er de pockets uit de jaren vijftig van André Francis, Rex Harris, Whitney Balliett, Berendt en Stearns, een zevental fotoboeken (Lucebert fotografeerde ook), vijftien biografieën (Louis, Bix, Billie, Waller, Bird, Ethel Waters) en wat essaybundels. Als het een veilinglijst was geweest zou er maar één boek van mijn gading bij zijn (ik zeg niet welk!).

In zijn essay noemt Gillis J. Dorleijn twee jazzkenmerken die hij in Luceberts poëzie verwoord vindt: 'hier is ontregelen huisregel' en de ervaring waarvan er altijd wel iets blijft 'plakken aan je hakken'. Daarna volgt een exegese van het gedicht 'Ghost of a chance', aan de hand van de opname van Lester Young van 1 mei 1944. Dat is al eens eerder gedaan, namelijk door Jan van Gilst in diens scriptie uit 1987, 'Toevallig vindbaar deze geest'. In een noot zegt Dorleijn hiervan op de hoogte te zijn, maar er geen kennis van genomen te hebben. Dit gedeelte besluit hij met de constatering: "De grammofoonplaat is hierbij overduidelijk de bron." So far so good. Maar dan beseft de schrijver dat hij het over Luceberts boekenbezit moet hebben. Daartoe is hij – voor zichzelf – in de boeken op zoek gegaan naar hetgeen critici en musici te zeggen hebben over Lester Youngs speelwijze

"Kijken we naar de titels zelf, dan zijn dat voor iemand die na de oorlog boeken begon te kopen, wel de meest voor de hand liggende. We vinden er de pockets uit de jaren vijftig van André Francis, Rex Harris, Whitney Balliett, Berendt en Stearns, een zevental fotoboeken (Lucebert fotografeerde ook), vijftien biografieën (Louis, Bix, Billie, Waller, Bird, Ethel Waters) en wat essaybundels."

VERVOLG JAZZ OP PAPIER

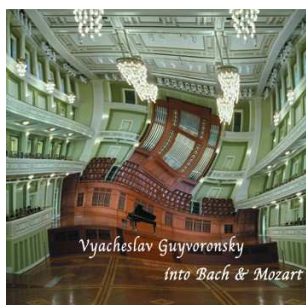
en komt dan tot de eigenaardige constatering 'waarom het voor Lucebert om zo te zeggen onvermijdelijk was om juist over Lester Young te schrijven en niet over bijvoorbeeld Charlie Parker.' Dat is de omgekeerde wereld. Dorleijn gaat nog verder. Hij heeft in André Hodeirs baanbrekende boek 'Hommes et problèmes du jazz' het woord 'colonne d'air' gevonden, luchtkolom, en verbindt dat met Luceberts 'lange schacht', om dan onmiddellijk te melden dat het boek in Luceberts boekenkast ontbreekt. Maar het boek kan 'geleend zijn uit een bibliotheek of van een vriend en zijn teruggegeven.' [sic] Afgezien van het feit dat beide beelden voor een saxofoon gauw te maken zijn, is dit een van de beperkingen waarvan Lisa Kuitert in haar voorwoord rept.

Schrijver sluit af met nogmaals een analyse van een gedicht, 'landsend', geïnspireerd door het gelijknamige stuk van Harold Land, opgenomen door het kwintet van Clifford Brown en Max Roach op 23 februari 1955. Ook dit werd door Jan van Gilst in zijn scriptie onderzocht. Het gaat Dorleijn in dit geval echter vooral om de opbouw van drie strofen. "De voor Lucebert uitzonderlijke compositie van twee strofes waarvan de ene op de andere varieert, houdt verband met de hierboven beschreven chorusstructuur van het jazzstuk." Van Gilst daarentegen beweerde destijds: "Wel vertonen zowel het muziekstuk als het gedicht een globale driedeling: thema, soli, thema, en wat het gedicht betreft drie strofen, maar het is beslist niet zo dat strofe 1 correspondeert met het eerste kollektief gespeelde thema, enz."

Dorleijn stelt ten slotte een inventarisatie voor van Luceberts platenbezit. Het lijkt een zinnige gedachte, dus wat let je. Maar bedenk wel: als de platen een even breed terrein bestrijken als zijn jazzboeken – van Morton tot Mingus – wat moet je daar dan mee? **Jan J. Mulder**

CD-RECENSIES

VYACHESLAV GUYVORONSKY
Interventions into Bach & Mozart
 Leo Records
 (<http://www.leorecords.com>)

Zoals de titel 'Interventions into Bach & Mozart' al doet vermoeden, heeft deze cd weinig tot niets met jazz te maken. De Russische trompettist/componist Vyacheslav Guyvoronsky kreeg in een droom het idee (in samenspraak met Wolfgang Amadeus Mozart) om twee extra partijen toe te voegen aan diens piano-sonate (nr. 10, in C-groot). Eerst bedacht hij die voor contrabas en trompet, maar koos uiteindelijk voor de meer voor de hand liggende viool en cello. Door de twintigste eeuwse harmonieën die Guyvoronsky hanteerde, ontstaat er muziek die ergens wél en ergens geen Mozart is. Hetzelfde procédé liet de Rus los op Johann Sebastian Bachs Franse Partita BWV 831, oorspronkelijk voor klavier, en nu verhercomponeerd voor accordeon, fluit, contrabas, stem en Guyvoronsky's eigen trompet. We horen hier nog veel meer vrijheden, vooral in de vocale lijn. Het wordt dus ook geen nep-Barok, maar iets indachtig de oorspronkelijke componist, ietwat vergelijkbaar met bassist Egon Krachts verherklanking van Bachs Matthäus Passion. Het voornaamste verschil met het werk van de Nederlander is dat er weinig tot niet wordt geïmproviseerd. Dat gebeurt eigenlijk alleen door het duo dat de trompettist met bassist Vladislav Pesin vormt in een thematische improvisatie over de 15e Contrapuntus uit Bachs 'Kunst der Fuge'. Wat uiteindelijk telt bij Guyvoronsky is het resultaat, en dat is boeiende muziek, hoe die nu ook precies tot stand is gekomen. **Herman te Loo**

DEBORAH J. CARTER

Blues Notes & Red Shoes

Timeless Records

(<http://www.deborahcarter.com>)

Bekijk Deborah J. Carter; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=9LOAcXsDcZ8>

AD COLLEN QUARTET

Free

Sweet Briar Music

(<http://www.adcolenquartet.nl>)

Bekijk Ad Colen; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=4DrAj7JUCuo>

VERVOLG CD-RECENSIES

Was Deborah J. Carter in de VS, haar geboorteland, blijven wonen, dan was zijn nu een wereldster. Dat kan niet anders. Deze zangeres is zo verschrikkelijk goed. Ze koos er tien jaar geleden voor zich in Nederland te vestigen met haar echtgenoot, producer en vaste bassist Mark Zandveld. En wij mogen ons als jazzliefhebbers gelukkig prijzen met zo'n toptalent 'om de hoek'. Je kunt Carter nu tenminste van nabij meemaken en genieten van haar afgepaste, secuur uitgevoerde, ongenadig swingende muziek.

Wie niet naar een concert toe kan, zal tevreden moeten zijn met één van Carters vijf solo-cd's. De meest recente heet 'Blue Notes & Red Shoes'. Carters grootstedelijke jazz neigt dit maal sterk naar de blues en de rode schoentjes symboliseren haar vitaliteit en zucht naar avontuur. Opnieuw zet Deborah, begeleid door haar eigen combo en prominente gitaristen als Jan Akkerman, Leonardo Amuedo en Maarten van der Grinten, bestaande composities volledig naar haar hand. Luister maar eens naar 'I'm Walking' van Fats Domino. Nog nooit zo'n swingende versie van dit nummer gehoord. En Carter zou Carter niet zijn als ze geen risico nam. Monks 'Round Midnight' en Gillespie's 'Groovin' High' (met een door Deborah geschreven vocalise) kregen een oppoetsbeurt die er niet om liegt. De 5/4 jazzblues van eigen hand 'The In-And-Outs' houdt zich probleemloos staande. De makers omschrijven 'Blues Notes & Red Shoes' als zaterdagavond jazz – een perfecte typering. Op die uitgaansavond moet je op je best zijn en dat zijn Carter en haar mannen beslist.

Hans Invernizzi

De oneindige zoektocht naar vrijheid. Is er één jazzmusicus die niet zijn leven lang met deze queeste bezig is? Zo ook de Utrechtse saxofonist Ad Colen, die met 'Free' zijn vierde cd heeft afgeleverd. Volledige vrijheid is, ook in de jazz, een illusie. Colen bouwt voort op ruim een eeuw tradities, maar doet dat met een lucide en eigenzinnige benadering. Tien eigen stukken staan er op dit album, alle - met uitzondering van één - door Colen gecomponeerd. Pianist Gé Bijvoet tekende voor de ingetogen ballad 'KPT' en stak een helpende hand toe bij het bedenken van het subtiel meanderende 'Lost en Found'.

Verder spelen mee Wiro Mahieu op bas en Yonga Sun op slagwerk, kalimba en percussie - een dienend en hecht ritmeduo - en zijn gitarist Wim Bronnenberg (in 'Bicicletta') en fluitist Mark Alban Lotz (in 'Carjive' en 'Tricky Customer') te gast. Met verende krachten hebben de heren van 'Free' een relaxt album gemaakt, waarop volop gevarieerd wordt qua tempi en stijlen. Toch overheerst de strikte swing en is het de volvette sound van Colen die domineert. En gelukkig maar. Ad Colen produceert zowel op tenor- als sopraan een aangenaam klankpallet. Op de hoes van 'Free' gooit Colen lachend bladmuziek omhoog. Zo van: laat maar vallen. 'Free' is echter allerminst een vrijblijvende cd met louter improvisaties. Melodische en harmonieuze hoogstandjes worden niet geschuwd, maar deze plaat kenmerkt zich toch door intens groovend samenspel waarbinnen de bandleden vrijheid nemen en krijgen. En Colen zijn vakmanschap op de sax voluit etaleert.

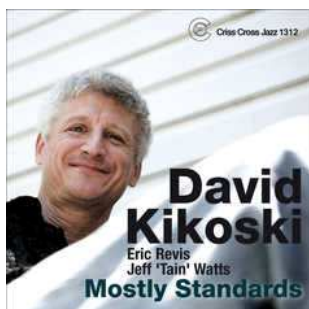
Hans Invernizzi

**BERT VAN DEN BRINK &
HEIN VAN DE GEYN**
Friendship
Challenge

Bekijk Vd Brink en Vd Geyn; klik hier:
<http://www.youtube.com/watch?v=q--Xy0GJdoM>

DAVID KIKOSKI
Mostly Standards
Challenge

Bekijk David Kikoski; klik hier:
<http://www.youtube.com/watch?v=IIIeEfZQvc>

VERVOLG CD-RECENSIES

Wat heeft het Muziekgebouw aan 't IJ een prachtige akoestiek. Pianist Bert van den Brink en bassist Hein Van de Geyn speelden er in oktober 2007. Ze traden op in de grote zaal en lieten het krachtige, lyrische spel van de piano en de ruimtelijkheid van de bas goed tot zijn recht te laten komen. Zelfs de lage tonen zweven door de ruimte. Dit duo heeft al heel veel samengespeeld; Bob Hagen van Jazzimpuls bracht ze voor deze gelegenheid bij elkaar.

De cd 'Friendship' opent met een bevlogen solo-interpretatie van de Beach Boys-hit 'God Only Knows'. Daarna speelt Van den Brink nog een paar stukken solo, waaronder een sonate van Scarlatti en een vrije 'Improvisation in Fourth'. Pas later voegt Van de Geyn zich erbij met zijn mooie klank. Hij schreef 'North-sea Nights', vol samenwerking en lyriek. Van de Geyn weet zijn tonen perfect te plaatsen. Hij weet precies wanneer hij juist niet moet spelen om de pianist zijn gang te laten gaan. Hoewel het live-opnamen zijn, is er nauwelijks applaus te horen. Met twee overbekende standards wordt de cd afgesloten. Ze doen dat swingend, aftastend en met behoud van het origineel. 'Friendship' is de weergave van een spannend concert dat door de afwisseling van geïmproviseerde en gecomponeerde stukken uiterst boeiend is. En dat in die grote zaal, met die weidse akoestiek. Wat een topduo! **Peter J. Korten**

Pianist David Kikoski is niet zo bekend in de lage landen. Toch heeft hij al een respectabele staat van dienst. Zo is hij te horen op negentien albums voor het label Criss Cross. In de jaren negentig werkte hij met trompettist Randy Brecker en drummer Roy Haynes. Met Haynes trad hij ook op tijdens het laatste North Sea Jazzfestival. Daar toonde hij zich uiterst creatief en energiek. Met bassist Eric Revis en drummer Jeff 'Tain' Watts haalde Kikoski de helft van het Branford Marsalis Quartet naar de studio, waar ook dit keer Max Bolleman achter de knoppen zat. Hij stond weer borg voor een mooi geluid. Kikoski zette acht stukken op de cd en de meesten daarvan zijn, zoals de titel al doet vermoeden, standards. Van McCoy Tyner is dat 'Blues On The Corner' en van Sonny Rollins 'Doxy'. Ook 'Change' van pianist Kenny Kirkland (1955-1998) rekent Kikoski tot de standards. Daarnaast de ballad 'Old Folks' en het bekende 'Autumn Leaves.' De laatste duurt ruim twaalf minuten met een royale solo-intro van Revis. De pianist speelt graag met Revis 'wegens zijn enorme, vette beat'. En inderdaad, de bassist heeft een transparante, overzichtelijke en sterk ritmische speelwijze. David Kikoski kan fonkelen in een ballad, maar ook in kolkende up-tempo stukken. In zijn jeugd stond er een Hammond B3 in de woonkamer. Maar die moest wijken toen zijn moeder een nieuwe bank wilde kopen. Gelukkig bleef de piano in huis. Misschien speelt Kikoski er nog steeds op: 'mostly standards...'

Peter J. Korten

GELEZEN IN THE CINCINNATI ENQUIRER

"But I will say that the difference in being a musician of any discipline today, than in the past, are the opportunities, given today's technology. There are more ways for musicians to get their music to the audiences. Those technological advancements have been great for musicians today."

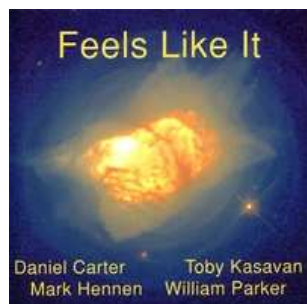
Trompettist Wynton Marsalis , oktober 2008.

CARTER/KASAVAN/HENNEN/ PARKER

Feels Like It

Stork Music

(<http://www.cdbaby.com/cd/tkmhdcwp>)

LUDOVIC BEIER

Djangobrasil

City Record/Le Chant du Monde

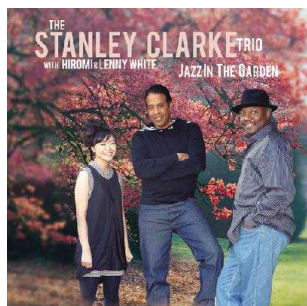
Bekijk Ludovic Beier; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=pqjJznHOSWA>

STANLEY CLARKE TRIO

Jazz In The Garden

Heads Up

Bekijk een filmpje over de cd; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=HPLdpkE0RUg>

VERVOLG CD-RECENSIES

De samenstelling van dit leiderloze kwartet is vrij bijzonder, want de spil van de band wordt gevormd door twee toetsenisten: Mark Hennen en Toby Kasavan, die zowel piano als keyboards bespelen. Bassist William Parker en saxofonist Daniel Carter completeren de groep. Hun debuut, 'Feels Like It', bevat vijf meest lange improvisaties, die zich episodisch ontvouwen. 'The Force that Drives All Flesh' is duidelijk free jazz-achtig, met de duidelijk door Coltrane beïnvloede Carter op tenor, en twee piano's als een soort ritmesectie. In 'As Luck Would Have It' bieden de keyboards een grotere verscheidenheid in klankkleur, en ook meer variatie in de dynamiek. 'Send Love' is gospelachtig, met Carter op alt, waarmee hij Ornette-achtig klinkt. De orgelklanken uit de sampler raken even de clichés uit het genre aan, maar zetten dat gevoel niet door, waardoor het spannend blijft. De grote held van de cd is zeker William Parker, die strijkend en plukkend weer eens aantoonde dat hij een van de allergrootste bassisten van zijn generatie is.

Herman te Loo

Je hoort niet onmiddellijk dat Ludovic Beier de gipsy-muziek van gitarist Django Reinhardt speelt. Dat komt omdat hij deze op accordeon uitvoert en omdat de muziek door de Braziliaanse inslag ritmisch vrijer is. Als je de uitvoeringen van Reinhardt echter nog eens opzet, blijkt Beier toch dicht bij het origineel te zijn gebleven. Al is zijn benadering ontegenzeggelijk lossere. Op twee na zijn alle stukken op 'Djangobrasil' van Django Reinhardt zijn. 'Brazil' is van Barroso en Russell. Dat werd heel veel door de in 1953 gestorven gitarist gespeeld, en 'Little Dreams' is een compositie van Ludovic Beier zelf en zijn gitarist Samson Schmitt. Ook gitarist Thierry Moncheny speelt op deze plaat. Het is toch vooral de leider die het geluid bepaalt. Dat hoor je het best op 'Minor Swing'. De eerste maten hebben een 78-toeren geluid, maar dan keert meteen de geluidskwaliteit anno 2009 terug. De begeleiding vindt plaats met veel gebroken akkoorden in plaats van de brushes en slaggitaar zoals bij Reinhardt. Al met al is 'Djangobrasil' een echte Beier-plaat.

Hessel Fluitman

Een geslaagde productie is vaak gebaseerd op de juiste keuzes. De keuze van de composities, van de instrumenten en natuurlijk de muzikanten. Bassist Stanley Clarke koos voor zijn trio de Japanse pianiste Hiromi en drummer Lenny White. Hiromi kan enorm energiek en razendsnel spelen. Ze kan (als ze wil) heel beschaafd swingen, maar ook de vleugel belagen met haar vuistten. De muziek van Lenny White zit meestal in het jazzrock-spectrum. Clarke is al jaren van werkelijk alle basmarkten thuis en juist de keuze van zijn bandleden maakt de cd aantrekkelijk. Of er straightahead gespeeld wordt ('Take The Coltrane') of richting rock ('Under The Bridge'), het resulteert in een toegankelijke benadering van standards en eigen stukken. 'Bass Folk Song No. 5&6' is een vervolg op de Folk Songs van de vorige cd van Clarke 'The Toys Of Man.' Hij speelt deze stukken solo en laat de luisteraar alle hoeken en gaten van de contrabas zien. Heel kunstig. Ook tijdens een vrij geïmproviseerd stuk dat hij samen met Hiromi speelt, blijft Stanley Clarke de leider. Hij blijft onder alle omstandigheden de route bepalen en weet steeds te voorkomen dat een klassiek pianotrio ontstaat. Dat is het natuurlijk wél, maar de bas blijft de boventoon voeren.

Peter J. Korten

JORIS TEEPE BIG BAND
We Take No Prisoners
Challenge Records

VERVOLG CD-RECENSIES

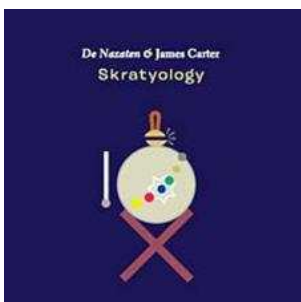
Hoe is het mogelijk dat een paar compositieopdrachten binnen ongeveer een jaar resulteren in een New Yorkse bigband die in welke poll dan ook alleen maar eerste prijzen in de wacht sleept. Bassist/componist en arrangeur en ook nog docent Joris Teepe heeft het geflikt. Met een vindingrijkheid van jewelste heeft hij stukken voor zijn Joris Teepe Big Band geschreven, waarmee je je overal kunt vertonen. Hij is inmiddels te vergelijken met arrangeur/ orkestleider Maria Schneider die met een pak 'scores' onder de arm vaak wereldsteden aandoet en er colleges geeft. Joris' vondsten (kleurrijke klanken, accenten en dynamiek) duiden op een schat aan muzikale kennis. Hij heeft die op sublieme wijze verwerkt in de composities en arrangementen voor deze piekfijn opgenomen cd 'We Take No Prisoners'. De secties zijn interactief flink bezig en zorgen op gezette tijden ook voor een stevig en dan weer een fluwelen tapijt waarop de solisten tot maximale prestaties komen.

In het titelstuk is er plaats voor pianist Jon Davis, de nieuwe baritonsaxofonist Jason Marshall, de Russische meestertrumpetist Vitaly Golovnev – vaak genoeg al laten horen in mijn radio-programma Lüdeke Straightahead (?) – en bastrombonist Earl McIntyre. De cd opent met 'Flight 643', Joris' favoriete KL-vlucht naar New York. Hij woont er al achttien jaar. Daar ook ligt de basis voor deze uitzonderlijke productie. In een van de stukken is er een gastoptreden van de onlangs overleden legendarische drummer Rashied Ali. Van hem is recentelijk de cd 'Live in Europe' verschenen op Survival Records, met Teepe.

Het is te hopen dat Challenge Records bereid is geld te spenderen aan de promotie van Joris Teepes wonderbaarlijke onderneming, opdat de volgende zomer ook de Europese jazzfestivals kennis kunnen nemen van zijn echt onvolprezen schrijfkunst en leiderschap. De overtocht vanuit New York kan dan geschieden per 'Flight 644.'

Jaap Lüdeke

DE NAZATEN EN JAMES CARTER
Skratyology
Skrotbrock

Bekijk De Nazaten; klik hier:

http://www.youtube.com/watch?v=bgl1D0T_rHQ

De Rotterdamse Surinaams/Nederlandse groep De Nazaten speelt al een jaar of vijftien een soort bastaardmuziek, een mengsel van Surinaams en jazz. Vandaar dat ze zich oorspronkelijk met een knipoog De Nazaten van Prins Hendrik noemden. De groep neemt Surinaamse muziek als uitgangspunt en lardeert deze met improvisatie en andere verworvenheden uit de jazz. Resultaat is een aantrekkelijke mixmuziek, waar het plezier van afstraalt. De internationaal bekende baritonsaxofonist James Carter speelt graag mee en kwam vorig jaar voor een tournee uit New York over. De cd 'Skratyology' is een live opname van die toer. Carter is prominent op de cd aanwezig. Zo speelt hij in 'Kwagogo' een spetterende solo, die van donkerbruin laag tot schitterend hoog reikt. In 'My Window is a Mirror' onderzoekt hij de lage tonen. De skratyi, een basdrum op een stelling die in de Surinaamse muziek een belangrijke rol speelt, de bassaxofoon van Klaas Hekman en de trombone van Patrick Votrian, die ook regelmatig de sousafoon ter hand neemt, vormen de hechte basis van de muziek. De overige blazers, onder wie trompettist Setish Bindraban, en gitarist Robby Albrega begeleiden en improviseren naar het uitkomt. Elke muzikant krijgt ruim de gelegenheid om zijn kunnen te tonen. Ondanks de lengte van de stukken, sommige lopen in elkaar over, blijft de muziek bondig en boeiend. Met de cd 'Skratyology' leveren De Nazaten een prima prestatie. **Hessel Fluitman**

ELECTRIC COWBOY CACOPHONY

Shark Piano

Sumtone

(<http://www.sumtone.com/ecc.php>)

VERVOLG CD-RECENSIES

Pianiste Karin Schistek en saxofonist/laptop-bespeler Michael Edwards maken deel uit van het trio Lapslap, waarover ik eerder in JazzFlits berichtte. In Electric Cowboy Cacophony vormen ze een internationaal kwartet met de Amerikaanse banjospeler Paul Elwood en de Corsicaanse gitarist Jean-Marc Montera. Ook op de cd 'Shark Piano' dompelen de musici zich onder in elektro-akoestische vrije improvisaties die een breed spectrum aan sferen en dynamiek bestrijken. Soms is het viertal heel lyrisch, vooral wanneer zowel Schistek als Montera de ebow ter hand nemen, een soort elektronische strijkstok.

Maar de groep kan ook heftig uitpakken, zoals in het openingsstuk, 'Die Böse', waar de staccato spelende banjo en gitaar stelling nemen tegen de heavy pianopartij. Een dergelijk contrast zit er ook in 'Scales and Whales' tussen de Lol Coxhill-achtige sopraansaxofoonlijn en de scheurende gitaar. Elwood, die ook een achtergrond in traditionele bluegrass-muziek meeneemt, voegt uit die hoek een vervreemdend element toe dat in de geïmproviseerde muziek ongekend is. Electric Cowboy Cacophony levert dus een zeer sterk debuut af, dat voortdurend spannend blijft, en ook nog eens perfect is opgenomen. Het doosje bevat twee plaatjes: een gewone cd, en een audio-dvd, waarop geen beeld is te zien, maar wel een ruimtelijke opname van dezelfde muziek. Mijn installatie was er helaas niet geschikt voor, maar het zal de luisterervaring zeker nog boeiender maken.

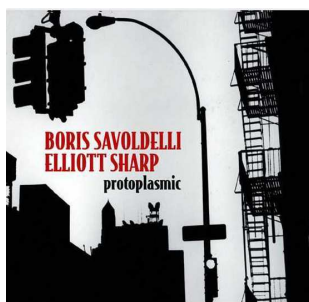
Herman te Loo

BORIS SAVOLDELLI/ELLIOTT SHARP

Protoplasmic

MoonJune

(<http://www.moonjune.com>)

Eind vorig jaar besprak ik in JazzFlits het debuut van de Italiaanse vocalist Boris Savoldelli, met z'n vrolijke, door Bobby McFerrin en Mark Murphy beïnvloede muziek. Zijn tweede cd 'Protoplasmic', voor het Amerikaanse MoonJune-label is behoorlijk anders. De Italiaan maakt veel meer gebruik van de klankmogelijkheden van de elektronica die hij op z'n spel loslaat. Als partner koos hij de New Yorkse noise-gitarist Elliott Sharp, en het resultaat is verbluffend.

In tien improvisaties horen we de meest grillige klanklandschappen vol elektronische wervelwinden aan ons voorbijtrekken. Vaak rauw en gruisig, maar soms ook lyrisch en hypnotiserend, als Savoldelli de sequencer van het loopstation z'n werk laat doen, of wanneer Sharp een soort groove neerzet. Af en toe zijn er wat flarden tekst te horen, waardoor het idee van een droom, of een soort film in je hoofd (het tweede nummer heet niet voor niks 'Noises in My Head') nog sterker postvat. Gemakkelijk of gemakzuchtig wordt het nergens, en soms zijn stalen zenuwen vereist, maar 'Protoplasmic' is een cd die niemand onberoerd zal laten.

Herman te Loo

Bekijk Boris Savoldelli; klik hier:

<http://www.youtube.com/watch?v=EKGva5rR3HE>

WERKING LINKS IN JAZZFLITS

In **JAZZFLITS** zijn weblinks opgenomen naar bijvoorbeeld You Tube of websites van muzikanten. Als een klik op deze links niet tot de gewenste verbinding leidt, is dit mogelijk te wijten aan een verouderde versie van Acrobat Reader. Na installatie van de nieuwste versie 9.0.1. moet het probleem verholpen zijn. Een nieuwe kosteloze versie van Adobe Reader is te downloaden via onze website (onder aan de pagina) of de website van Adobe.

JOE LOVANO Us FIVE**Folkart****Blue Note****Bekijk een filmpje over de cd; klik hier:**
<http://www.youtube.com/watch?v=O1EkeNR4qbM>
JOEP PEETERS & THE TERRIFIC TEN**Elvis Anders****Hans Kuster Music**
<http://www.joeppeeters.nl>
VERVOLG CD-RECENSIES

Het zeventigjarig bestaan van Blue Note viert saxofonist Joe Lovano met zijn 22ste (!) album voor het label. Hij doet dat met zijn nieuwste groep Us Five. Nu heeft Lovano al in zeer diverse settingen gespeeld, zoals onlangs met de WDR Bigband én een symfonieorkest tegelijk. Zijn huidige band bestaat uit: op piano: James Weidman, op bas: Esperanza Spalding en twee drummers: Otis Brown II en Fransisco Mela. James Weidman is samen met de leider de enige wat oudere muzikant. De saxofonist speelt naast zijn tenor op een keur aan andere instrumenten: altsaxofoon, taragato, altklarinet, aulochrome en wat percussie. Die aulochrome bestaat uit twee aan elkaar verbonden sopraan-saxofoons. Op 'Dibango' klinken ze unisono, dat kan natuurlijk niet anders. Het nét even anders plaatsen van een van de twee rietjes geeft al een effect of het twee afzonderlijke spelers zijn. In 'Drum Song' schittert de jonge Spalding opvallend en is een complete drumkit per kanaal te horen, of, zoals Lovano het altijd noemt; 'drums and cymbals'. Die twee drummers geven wel een vreemd resultaat. Als ze beiden starten in het openingsstuk lijkt het wel of ze tegelijk auditie doen. Ze spelen hetzelfde maar toch ook weer net niet. Als ze hun eigen weg mogen gaan doen ze dat van harte.

Naar wie verwijst de saxofonist in de compositie 'Ettenro'? Lees het woord omgekeerd... Dat verklaart tevens de hoekige structuren van het stuk en de vrije vorm waarin gemusiceerd wordt. Lovano speelt op de cd uitsluitend eigen stukken. Wat stijl betreft tapt hij uit diverse vaatjes, die allen op folkmuziek geënt zijn, maar zijn eigen geluid staat als een huis.

Peter J. Kortens

Joep Peeters (1949) is een Bredanaar in hart en nieren. Hij was één van de oprichters van het Jazz Festival Breda en is als muzikant (piano, banjo, alt, vibrafoon, zang) een bekend figuur in het Brabantse. Peeters is al sinds mensenheugenis actief in tal van bezettingen. Eén ervan heeft hij The Terrific Ten gedoopt. Peeters zelf is nummer elf, een getal met een bijzondere betekenis in carnavalsgebied. Met het gezelschap van amateurs en profs nam Peeters, zonder een repetitie vooraf, de cd 'Elvis Anders' op.

Waarom? Omdat Joep Peeters – in het dagelijks leven docent Frans – een hechte band voelt met The King en diens omstrede manager, Colonel Parker ofte wel Dries van Kuijk. Inderdaad, afkomstig uit Breda. De honderdste geboortedag in 2009 van de illustere stadgenoot bepaalde het moment waarop Peeters de studio indook.

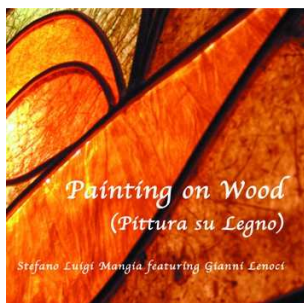
Op 'Elvis Anders' staan zestien stukken: een dozijn van de grote man en vier van Chuck Berry en Ray Charles. Ook twee helden van Peeters. 'Elvis Anders' is een dolgezellig, spontaan album waarop jazzmusici zich wagen aan rock and roll, rhythm & blues, een beetje zydeco, hillbilly en boogaloo.

De meeste nummers zitten redelijk stevig in elkaar. Met name die waarin gitarist Dennis Kolen zingt en Berry-licks ten beste geeft. De vrolijke zang van Peeters' dochters Chris en Wies ver-raadt hun conservatoriumopleiding. Pa rammelt lekker op de piano en scheurt op de alt. Joeps vocalen zijn een miskleun. Peeters zingt met een beroerde timing en frasering en een afgrijselijk accent.

Hans Invernizzi

VERVOLG CD-RECENSIES

STEFANO LUGIA MANGIA
Painting On Wood (Pittura su Legno)
 Leo Records
<http://www.leorecords.com>

De jonge Italiaanse vocalist Stefano Luigi Mangia manoeuvreert zich zeer behendig tussen traditie en vernieuwing. Veel stukken van zijn debuut-cd 'Painting On Wood' zijn langzaam in tempo, en neigen naar balladachtige jazz. In zijn kwartet is een belangrijke rol weggelegd voor pianist Gianni Lenoci, die tekent voor vier van de tien stukken (net als Mangia zelf). Met het eerste daarvan, 'Mal Waldron', geeft hij ook duidelijk aan wie zijn grote held is. De fraaie compositie doet denken aan het ontroerende 'Seagulls of Kristiansand' van de oude meester. Mangia toont zich hierin een lichte crooner met een smaakvol timbre. In 'The Lights in My Shade' krijg ik zelfs associaties met Little Jimmy Scott. Toch laat Mangia ook in dit nummer horen dat hij verder heeft geluisterd dan alleen maar naar jazz. Hij noemt zelf in het cd-hoesje Mongoolse, Pakistaanse en Noord-Indiase zang belangrijke inspiratiebronnen. Heel af en toe gaat het er iets wilder aan toe, zoals in Steve Lacy's 'Bone' en in Mangia's eigen 'Dis-Oriented Thoughts'. Dat geeft de nodige variatie, alhoewel de ingetogenheid van het meeste repertoire, mede door het subtiele spel van bassist Pasquale Gadaleta en drummer Marcello Magliocchi, van een zo hoge kwaliteit is dat het blijft boeien.

Herman te Loo

TETZEPI
Seed
 TryTone
<http://www.tetzepi.nl>

Bekijk Tetzepi met Seed; klik hier:
<http://www.youtube.com/watch?v=g36cOWlqxP4>

'Seed' is alweer de vierde cd van een van de boeiendste grote bands (ze vermijden zelf ook het woord bigband door zich 'big-tet' te noemen) in Nederland. Klaarblijkelijk een eerste in een nieuwe reeks. Uitgangspunt voor alle tien composities zijn muzikale 'zaadjes' die de Canadese componist John Korsrud (een van de initiatiefnemers en inspiratoren van het orkest) heeft geplant. De componisten (zowel van binnen de band als daarbuiten) kregen de vrijheid om er hun eigen gang mee te gaan. Dat hebben ze zodanig verschillend gedaan dat er een zeer gevarieerde cd is ontstaan, die alle parameters (dynamiek, klankkleur, ritmiek, ordening, structuur) van de band volledig uitbuit. Een grote gemene deler lijken de buitenmuzikale aanleidingen te zijn die de componisten zochten voor hun stukken. Zo probeert Marco C. de Bruin in 'Tina's Wonderland' de leefwereld van een ADHD'er in klank te vatten. Rustig passages worden dus afgewisseld met heftige uitbarstingen, en de springerige solo van altsaxofonist Erik van der Weijden past daar perfect bij. Korsrud zelf nam in 'The Lowest Tide' de tsunami van 2002 als uitgangspunt. Langzaam zwelt het kalme begin, een soort hymne, aan tot een allesverslindende muzikale stortvloed. Niet alle stukken eindigen in een dergelijke heftigheid. De 'Cows'-stukken van saxofoniste en co-bandleider Esmée Olthuis kenmerken zich juist door rust en verstillig, zoals het gevoel dat je als mens bij een weiland vol koeien krijgt. Ze gebruikt hierbij ook kleinere delen van het orkest, zoals het sterke saxofoonkwartet in 'Cows in the Air'. Weer heel anders is 'Paradiso' van haar collega-bandleider, trompettist Hans Leeuw. Hij baseerde zijn compositie op het derde deel van Dante's 'Divinia Comedia'. De elfvoetige verzen bepalen de ritmiek van het stuk, dat daardoor iets hoekigs krijgt (zonder de obligate Balkan-associaties van deze onregelmatige maatsoort), hetgeen weer wordt afgezet tegen de soms welluidende, haast Gil Evans-achtige ensemblepassages, en heavy momenten waar gitarist Raphael Vanoli de scheur flink opentrekt. Imposant.

Herman te Loo

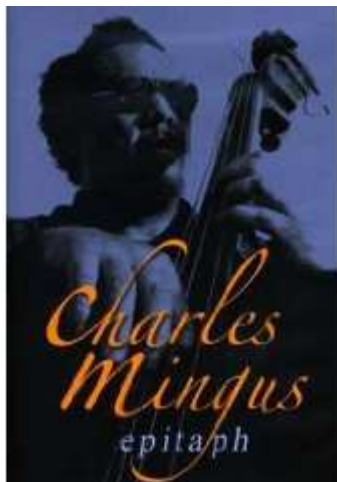

DVD-RECENSIE

CHARLES MINGUS

Epitaph

Eagle Vision

Bekijk een filmpje over deze dvd:

<http://www.youtube.com/watch?v=S86WzxIbolw>

Charles Mingus' monumentale compositie 'Epitaph' duikt regelmatig op. Het is een suite die hij in 1962 samenstelde, toen hij de gelegenheid kreeg om 'iets groots' te creëren. Er rustte geen zegen op het werk. Doordat de geplande opname vijf weken werd vervroegd, Mingus steeds meer stukken aan de suite toevoegde, de studiosessie tot concert werd omgevormd en niemand echt meewerkte aan dit topzware project, werd het op de avond van de opname een chaos van jewelste. De uitgebrachte lp kreeg slechte recensies. Blue Note zette in 1994 nog ruim een uur muziek van die rampzalige avond op cd. Toen bleek dat er even goed heel genietbare muziek was gemaakt. Zes jaar na de dood van Mingus, hij overleed in 1979, vond een Canadese musicoloog de verzameling partituren terug van deze reusachtige suite. Ruim twee uur muziek voor een orkest van dertig man. Op basis van dit materiaal reconstrueerde componist/dirigent Gunther Schuller de partijen en maakte hij het werk speelbaar. Zo kwam het in 1989 tot de eerste volledige uitvoering van 'Epitaph'. Een jaar later verscheen deze op een dubbelcd. Sindsdien voerde Schuller 'Epitaph' meerdere keren uit. Zeer gedenkwaardig in 1999, toen hij met het Trans Atlantic Orchestra het werk in het Amsterdamse Concertgebouw ten gehore bracht. Dat orkest bestond uit de Mingus Bigband, aangevuld met regionale musici.

Dit jaar is de opname van de première in 1989 ook op dvd uitgekomen. Voor die première waren muzikanten uitgenodigd die nog met Mingus hadden gespeeld. Maar ook jongere musici die toen veelbelovend waren, of het al tot ster hadden gebracht. Zo zitten in de trompetsectie Randy Brecker, maar ook Wynton Marsalis, Snooky Young en Lew Soloff. De oudgediende altist John Handy zit naast zijn jonge collega Bobby Watson. Natuurlijk waren tenorist George Adams en trompettist Jack Walrath van de partij. Zij hadden in de jaren zeventig nog veel met Mingus gespeeld.

De suite 'Epitaph' bestaat uit een aantal bekende stukken, maar bevat ook onderdelen die Mingus speciaal voor de gelegenheid maakte. Het stuk biedt ruimte voor improvisatie, maar er zitten ook volledig uitgeschreven stukken in. Hoewel het onmiskenbaar een stuk van Mingus is, hoor je andere muziek dan je van de bassist/componist gewend bent. Niet in de laatste plaats omdat Gunther Schuller de leiding over het project had. Maar ook omdat het muziek voor zo'n groot orkest is. Dat vereist discipline. 'Epitaph' is moeilijk doordringbare muziek. Het is een mix van modern klassiek en geïmproviseerde muziek. Pas na meerdere keren luisteren ga je lijnen in de muziek horen. Sommige stukken zijn zo complex, dat ze wel atonaal lijken. Dat komt volgens Schuller, omdat er zoveel muzikale lijnen door elkaar lopen. Dat geldt uitgerekend voor het oudste stuk dat Mingus gebruikte: 'Self Portrait: The Chill of death'. Juist dat is het meest modern uitgewerkt. In het begeleidende boekwerkje worden de stukken van de suite uitgebreid door Gunther Schuller toegelicht. Nuttig, want het helpt bij het doorgronden van de muziek. Het is een goede zaak dat Mingus' 'Epitaph' nu ook op dvd verkrijgbaar is.

Hessel Fluitman

WWW.JAZZFLITS.NL

Jazz Middelheim

Datum en plaats:

13 tot en met 16 augustus,
Park Den Brandt,
Antwerpen-Wilrijk.

John Zorn. (Foto: Tom Beetz)

CONCERTVERSLAGEN

JAZZ MIDDELHEIM 2009 TREFT GOED WEER

Natuurlijk was het niet alleen een flink aantal uren zonschijn dat het verblijf zo aangenaam maakte tijdens de 28ste aflevering van Jazz Middelheim. Het programma had een sterk akoestisch karakter. Hopelijk blijft dat in de toekomst zo. De organisatie is sinds vorig jaar in handen van Jazz en Muziek, een vereniging zonder winstoogmerk onder leiding van festivaldirecteur Bertrand Flamang.

Grote trekpleister op de eerste uitverkochte dag was popster **Lou Reed**. Hij trad op met altsaxofonist **John Zorn** en performanceartieste Laurie Anderson. Muzikaal gezien stelde hij zich nogal verdekt op, wat ertoe leidde dat John Zorn het thema 'Improvisations' gedurende een half uurtje naar zich toe moest trekken met repeterende en quasi hypnotiserende riffs. Minimal Music? Het schuurde enigszins.

Daar was de volgende dag geen sprake van. **Dee Dee Bridgewater** gaf met gulle hand wat er van haar werd verwacht: gloedvol uitgevoerd repertoire, direct contact met het publiek en een 'stage presence' van heb ik jou daar. Ze opende met 'Afro Blue' van wijlen Mongo Santamaria. Volgens zijn vrouw, ooit op North Sea Jazz, zijn ze er rijk van geworden. Met dank ook aan John Coltrane, mag je veronderstellen. Vóór Bridgewater was het devies: **Hans Teeuwen** Zingt! Hij kreeg medewerking van onder anderen gitarist Jesse van Ruller en altsaxofonist Benjamin Herman. Teeuwen kronkelt elastisch over het toneel en tegelijkertijd door zijn teksten. Sinatra was in the House. Het verschil: de camera-act van cabaretier Theo Maassen dreigde een vervolg te krijgen toen Teeuwen kans zag een fotograaf één van zijn toestellen te ontfutselen en er een paar keer aan het hengsel vervaarlijk mee rond zwiepte. Het liep goed af met de camera, waarde 5.000 euro.

The Cookers waren ook op Jazz Middelheim. Het is geen all star band. Ook niet met Billy Harper, Eddie Henderson en Billy Hart. Wel zijn het capabele solisten die met de arrangementen het onderwerp dynamiek wel lelijk lieten liggen. Waarom toch?

Dee Dee Bridgewater. (Foto: Tom Beetz)

VERVOLG CONCERTVERSLAGEN

VERVOLG JAZZ MIDDELHEIM

Het trio van altist **Rudresh Mahanthappa** ging niet gebukt onder de recente overwinningen in polls van de Jazz Journalists Association en DownBeat. Het was moderne jazz, hier en daar doorspekt met Indiase roots van de leider. De ode aan Chet Baker kreeg als titel 'Chet Mood', met trompettist Enrico Rava en gitarist Philippe Catherine. Rava grossierde in licks van Miles Davis, het Belgische gitaarwonder Catherine bleef geheel zichzelf met ragfijne vondsten en een sound die in de verte nog altijd herinneringen oproept aan zijn idool Django Reinhardt.

Bert Joris. (Foto: Tom Beetz)

Hans Teeuwen Zingt! (Foto: Tom Beetz)

Ja, en toen was het tijd voor **Toots**. Zijn optreden vond plaats in een meer dan volle tent. Het uitgelaten publiek weigerde te aanvaarden dat Toots (87) zijn muzikale hoogtepunten achter de stramme rug heeft. Maar opeens volgde dan toch weer een geladen ballade die aan het slot allengs overging in een soepele en tevens zweele bossa met fraai brusheswerk van Hans van Oosterhout. Het meer dan gave trio bestond verder uit Karel Boehlee (piano) en maestro Hein Van de Geyn (bas). Het commerciële tv-station TVM toonde in het jaarnaal een fragment van Toots met volgens de aankondiging het trio van Danilo Perez. Maar die zat toch echt thuis in de VS, met een voetblessure. Wie op zondagmiddag om 15.00 uur mag openen is de pineut. Weinig publiek, zonnig weer, en de ambiance is ver te zoeken. Maar het kwartet van de gezaghebbende trompettist/componist/arrangeur **Bert Joris**, met pianist Dado Moroni (hij kan ook bassen), bassist Philip Aerts, en drummer Dré Pallemaerts, trok zich daar weinig van aan. Hier was dan eindelijk een viertal bezig de dynamiek op brede basis in het spel te betrekken. Ze kwamen op die manier in hoger sferen terecht en maakten er een ware topact van. Dat gold min of meer ook voor het duoconcert van **Kenny Barron** en **Charlie Haden**. Alleen, bassist Haden kampte vermoedelijk met tijdsverschil want hij leverde slaapverwekkende bijdragen. De onverstoorbare toppianist Barron boog vol respect nog even naar de bassist met een sprankelende interpretatie van diens prachtige ballade 'First Song'. Kammerjazz was het, maar toch niet geschikt voor een tent met drieduizend zitplaatsen.

VERVOLG CONCERTVERSLAGEN

VERVOLG JAZZ MIDDELHEIM

Kenny Barron (links) en Charlie Haden. (Foto: Tom Beetz)

Trompettist Yasek Manzano, een solist met veel zeggingskracht. (Foto: Jos L. Knaepen)

De imposante show: **David Murray** Plays Nat 'King' Cole en Español was ter afsluiting een soort megaproductie waarnaar André Rieu waarschijnlijk met oprechte belangstelling zou hebben gekeken. De ritmesectie plus enige blazers waren uit Cuba overgevlogen, de elf strijkers maken deel uit van de Filharmonie Antwerpen. Het betekende veel schrijven voor Murray. Hij, de dag na het festival: "Ik moet nog twee dingen leren: per computer componeren en Portugees praten, want daar heb ik tegenwoordig een tweede huis." Murray toverde al met al een vrolijk klinkend salsaorkest uit zijn pen, of potlood, en produceerde opmerkelijk behendige solo's waarin de flageoletten menigmaal hoogtij vierden.

David Murray. (Foto: Tom Beetz)

Andere solist met veel zeggingskracht was de jonge Cubaanse trompettist **Yasek Manzano**. Op Cuba spreekt men over een wonderkind, maar zijn naam stond niet vermeld in de bezetting. David Murray bracht met dit concert een waardig en vermakelijk sluitstuk van dit door zeventienduizend mensen bezochte Jazz Middelheim.

Jaap Lüdeke

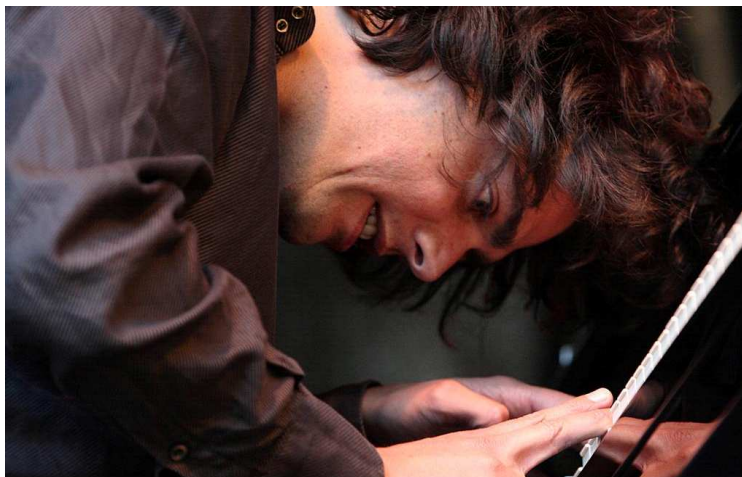
WERELD JAZZ DAGEN

Datum en plaats:

29 augustus 2009,
Grotekerksplein,
Dordrecht.

VERVOLG CONCERTVERSLAGEN

Bij de Wereld Jazz Dagen in Dordrecht is al zes jaar sprake van geslaagde kleinschaligheid. Op kleine podia trekken heel wat artiesten voorbij. Op zaterdagmiddag was er een concert voor jazzliefhebbers én kinderen: 'Kikker heeft de blues'. Dit project van het **Tony Overwater Kwintet** was al een succes in menig theater en baarde ook al twee cd's. Kikker is de hoofdrolspeler in de kinderboeken van Max Velthuijs. Toen het project een aantal jaren geleden startte, was het de schrijver zelf die de verhalen voorlas, terwijl de band ertussendoor speelde. Na het overlijden van Velthuijs nam Nico de Vries het stokje over.

Pianist Wolfert Brederode. (Foto: Joke Schot)

Maar nu vertolkte Jeannine Valerio de rol van voorlezer. Ze deed dat heel overtuigend en met veel emotie, sterker dan haar mannelijke voorgangers. Haar achtergrond als zangeres hielp haar zich in te leven in de verhaaltjes. Ze improviseerde ook op de tekst. Ze liet Kikker bijvoorbeeld ritmisch zeggen dat hij niet kon "tim, tim, tim, tim, *timmeren!*" Daarna vulde percussionist Joshua Samsom het gesproken woord aan op zijn cajon. Op een scherm werden de tekeningen van Velthuijs geprojecteerd. Trompettist Angelo Verploegen en basklarinettist Maarten Orstein genoten zichtbaar van het enthousiasme van Valerio. De aandacht van de kinderen werd op het laatst wel wat op de proef gesteld toen er een ijskarretje aankwam.

Een ander concert was van het **Wolfert Brederode Quartet**. De pianist wachtte even met spelen omdat de klokken van de Grote Kerk hoog boven hem tekeer gingen. Wanneer legt men die klokken tijdens dit festival nu eens het zwijgen op? Brederode bleek voor een klein (en muisstil) publiek een eigenzinnige pianist met veel gevoel voor harmonie. Zijn creaties werden vlot opgepakt door de groep. Brederode legde een mooie klassieke ondertoon bij een solo van Claudio Puntin op klarinet. De groep werkte zo strak samen dat een hoekig stuk, *nét* niet free, zich later ontspon tot free-jazz, dat geleidelijk weer op een harmonieuze melodie uitkwam. Erg knap gedaan. Een compliment voor de organisatie die een groep met zo'n delicaat geluid op een buitenpodium durfde te programmeren. De kwaliteit van het concert was alsof het voor betalende bezoekers was, in een gerenommeerde zaal. De zon stond intussen vlak boven het podium en verblindde de aandachtige luisteraars op de tribune. Wat overbleef was alleen het geluid van een prachtig concert in de gezellige, historische binnenstad van Dordrecht.

Peter J. Korten

Jeannine Valerio leest voor uit 'Kikker heeft de Blues'. (Foto: Joke Schot)

THE JAZZ CONNECTION

DOOR LEX LAMMEN

EEN VIERLETTERWOORD

Verscheidene vierletterwoorden zijn uit het Anglo-Amerikaans in ons taalgebied doorgedrongen, die hier vervolgens te pas en vooral te onpas worden gebruikt. Eén daarvan is het woordje jazz, waar reclamebureaus steeds opnieuw een wervende werking vanuit zien gaan, of het nu om auto's of om luchtjes gaat. Daar moest ik weer eens aan denken toen ik op 28 augustus getuige was van de 'launch' van een nieuwe jazzclub in Amsterdam, Jazz on the Riverbank geheten.

Vier ondernemende heren, gesteund door een mevrouw van Hotel Krasnapolsky, hadden daartoe besloten omdat - zo werd bij de inleiding verteld - de hoofdstad behoefte heeft aan een luxe nachtclub met jazzmuziek. Het mes zou aan beide kanten snijden als jong talent, vers van de conservatoria en gevestigde muzikanten met een respectabele staat van dienst daar naast elkaar konden optreden, terwijl muzikaal geïnteresseerde gasten aangenaam soupeerden in een comfortabele ambiance.

Het is de bedoeling dat één en ander zich gaat afspelen in de omgeving van het (niet genoemde) Bimhuis, maar omdat de beoogde ruimte op dit moment nog niet beschikbaar is en de Uitmarkt toch graag de primeur van de lancering - 'launch', dus - wilde hebben, mocht men voorlopig gebruik maken van de gastvrijheid van Hotel Krasnapolsky, waar in het verleden menige jazzgrootheid overnacht heeft na zijn optreden in het Concertgebouw, en de Wintertuin met de achterliggende Grote Zaal sinds lang een begrip voor feestvierend Amsterdam zijn. Een vriendelijke uitnodiging leidde tot ons bezoek aan de opening. Nou, het was niet kinderachtig. Er werd vlot geschonken en menigeen was op 'mooi' uitgedost. Tegen half één ging de Grote Zaal van Kras open. Op het podium speelde een trio met Michiel Borstlap aan de vleugel. Prominent en centraal op het podium zat de slagwerker op een praktikabel (een verhoog voor Vlaamse lezers), vanuit de zaal rechts op het podium was een basgitarist te zien en de leider en pianist Borstlap zat ergens weggestopt tussen de linkercoulissen, zijn keyboard en enige luidsprekerdozen. Wat Michiel, die pianistisch toch wel iets te melden heeft, met zijn linkerhand speelde, werd door de geluidstechnicus achter in de zaal kennelijk niet de moeite waard gevonden, want dat werd ons onthouden. De prestaties van zijn wel versterkte rechterhand moesten het opnemen tegen het geroezemoes. Er waren zeker zevenhonderd gasten uitgenodigd, begreep ik, en die waren duidelijk niet voor de muziek gekomen. Toen kwam de eerste soliste, Edsilia Rombley. Zij is ongetwijfeld een populaire zangeres, maar een jazzvocaliste mag zij zich niet noemen zo lang zij zich beperkt tot wat popdeunen met theaterle uithalen en een grotendeels onverstaanbaar prevelementje daartussendoor. Inmiddels was het gezoem dat de gasten produceerden, zulke hinderlijke vormen aan gaan nemen, dat mijn vrouw en ik besloten het veld te ruimen. De Wintertuin bood inmiddels ook andere vluchtelingen verademing.

Een opening is natuurlijk niet de beste manier om een oordeel te vormen over een in principe sympathieke onderneming, maar geen enkele jazzclub - luxe of niet, gratis drank of niet - mag slecht geluid bieden. De mededeling in de folder dat DJ Maestro zich over de programmering van de nieuwe jazzclub zal buigen, geeft wat dat aangaat weinig hoop, want dergelijke jongens werken met oordoppen in.

Met enige weemoed dachten wij terug aan eerdere pogingen om een comfortabele jazzclub in Amsterdam op te zetten, zoals De Pompoen aan de Spuistraat. Daar waren in elk geval de muziek en het geluid altijd prima voor elkaar. Misschien zouden de enthousiastelingen van Jazz on the Riverbank eens naar de ervaringen van Egbert de Bloeme moeten informeren.

Lex Lammen is presentator/samensteller van de programma's Het Grote Geluid en The Jazz Connection. Die zijn iedere tweede en vierde dinsdag van de maand te horen op de ConcertZender (23.00 uur) en de klok rond op de pc via 'uitzending gemist' van <http://www.concertzender.nl>.

FESTIVALS

JAZZ INTERNATIONAL RDAM

JAZZ INTERNATIONAL R'DAM

Vijf locaties, Rotterdam

22 tot en met 27 september

(<http://www.jazzinternational.nl>)

Met onder anderen: PitchWhiteStorm, Slowfood Ed Verhoeff, Ploctones, Uri Cain Bedrock Trio, Dooyeweerd/Blom/Van Hemmen, Flat Earth Society, Joris Roelofs Quartet, Eric Vloeimans Fugimundi, Knalpot en Trilok Gurtu Band.

Het programma is dit jaar samengesteld door gitarist Anton Goudsmit. Zijn leitmotiv: 'Punkyrokyelectroachtigjazzy dingen'. Goudsmit speelt zelf op het festival met Fugimundi, Ploctones en in duo met Han Bennink. Het moet 'knetteren en broeien' en het 'bandgevoel' moet er uit springen, aldus Goudsmit. De VPRO-radio maakt opnamen, die in oktober worden uitgezonden. De Ploctones en Bedrock Trio zijn 9 oktober op Radio 6 te horen, Flat Earth Society en Joris Roelofs Quartet op 16 oktober, en Fugimundi en Trilok Gurtu op 23 oktober.

PURE JAZZ THE MOVEMENT

Binnenstad, Den Haag

12 en 13 september 2009

(<http://www.purejazfest.nl>)

Met onder anderen: Pitch Pine Project, Walter Wolff, Jazz meets Africa met Karel Boehlee, Michiel Borstlaps Eldorado, Izaline Calister met het Peter Beets Trio en David Lukacs.

AJAZZ

ICO/De Schalm, Assen

13 en 14 november 2009

(<http://www.ajazz.nl>)

Met onder anderen: de Wicked Jazz Sounds Band, Want2Swing Bigband en Lavalu.

Bij het gratis festival Ajazz staan niet alleen professionele bands op het programma, maar ook jong talent. Zo zijn er openbare masterclasses en optredens van veelbelovende conservatoriumbands.

ACHTERGROND

JAZZ? NOBODY'S LISTENING!

Toneeljournalist Terry Teachout laat er in een artikel op 9 augustus in de Wall Street Journal geen twijfel over bestaan. 'Nobody's listening!' Als de jazz wil overleven moet onmiddellijk iets gedaan worden aan de snelle terugloop en de vergrijzing van het jazzpubliek. Leg weer contact met jongeren, zo adviseert hij met klem.

Natuurlijk luisteren er nog mensen naar jazz. Dat weet Teachout ook wel. Maar het is volgens hem hard nodig om eens de knuppel in het hoenderhok te gooien en de jazzgemeenschap wakker te schudden. De jazz mag dan in 1987 door het Amerikaanse parlement zijn gekwalificeerd als 'a rare and valuable national treasure', zo stelt hij, maar uit onderzoek van de NEA, het Amerikaanse overheidsorgaan voor de kunsten, blijkt dat het jazzpubliek in rap tempo daalt en dat dit bovendien steeds verder vergrijst (zie ook JazzFlits 121, pagina 3).

Die snelle verandering in de samenstelling van het jazzpubliek heeft volgens Teachout alles te maken met de veranderende perceptie van jazz. De muziek wordt steeds meer als een vorm van kunst beschouwd. Jazzmusici dragen driftig bij aan die beeldvorming. Zij zien zichzelf tegenwoordig meer als kunstenaar dan als entertainer. Jazz is in hun ogen een even serieuze zaak als klassieke muziek, meent Teachout. Dat was ooit anders. Trompettist Louis Armstrong was niet alleen een vooraanstaand jazzmusicus, maar tevens een entertainer die er niet voor terugdeinsde om platen te maken met de sterren van zijn tijd, zoals Bing Crosby of Mae West. Verder verscheen hij in hun films. Tot begin jaren vijftig was jazz een muziekvorm die een groot publiek aansprak en waarop eventueel gedanst kon worden, stelt Teachout. In de jaren daarna werd de muziek steeds complexer en haakten jongeren af. Zij legden liever The Beach Boys of een single van Motown op hun platenspeler. Dat is volgens Teachout niet meer terug te draaien.

De massale belangstelling waar de jazz zich in bijvoorbeeld de swingera mocht verheugen, is voltooid verleden tijd. Het aan de man brengen van jazz moet daarom steeds meer gebeuren op de wijze waarop bijvoorbeeld symfonieorkesten, toneelvoorstellingen en musea aan het publiek worden verkocht. De jazz ondervindt daarbij als groot nadeel dat het niet geïnstitutionaliseerd is. Jazz is een zaak van individuen en ontbeert instituties met 'deep pockets', zo constateert Teachout. Hoe de jazz weer het contact met de jazz kan hernieuwen, weet hij als buitenstaander niet. Wel weet hij dat het voor een symfonieorkest geen zin heeft om jongeren te trekken met Schubert of Stravinsky. Je moet via hun eigen belevingswereld hun interesse opwekken: "you have no choice but to start from scratch and make the case for the beauty of their music to otherwise intelligent people who simply don't take it for granted." De jazz moet een vergelijkbare aanpak kiezen. Het is Teachouts stellige mening dat lijdelijk toezien op termijn het einde van de jazz zal betekenen. Er is geen tijd te verliezen. "Start thinking hard about how to pitch it to young listeners - not next month, not next week, but right now."

Hans van Eeden

Zie ook het bericht over Ramsey Lewis bovenaan pag 4.

FESTIVALS

JAZZ HOEILAART 2009

Centrum De Bosuil, Jezus-Eik (Be)
24 tot en met 26 september 2009
(www.jazzhoeilaart.be)

Op het concours Jazz Hoeilaart, een wedstrijd voor internationaal jong talent, strijden dit jaar Kühntett (Duitsland), Yuval Amihaï Ensemble (Israël), Travelers (Italië), Mit4Spiel5 (Duitsland), het Frederik Leroux Trio (België) en Points (Tsjechië) om de eerste prijs. Tussen de bedrijven door treden Hijaz, Cintia Rodriguez en Jack Van Poll, Ewout Pierreux en Bart Van Caenegem op.

SOUTH SEA JAZZ FESTIVAL

Botenloods, Huizen
18 september 2009
(<http://www.southseajazz.nl>)

Met onder anderen: Tineke Scholten, Marcel en Erwin Schimscheimer, Zuco 103 en Arno van Nieuwenhuizen

Bijna was het South Sea Festival niet doorgedaan. Sponsors haakte af vanwege de economische recessie en daardoor konden de kosten van het festival niet gedekt worden. Met een garantiesubsidie van 2.500 euro schoot de gemeente Huizen ter elfder ure te hulp, waardoor 18 september de zevende editie plaatsvindt.

Rotterdamse

van Peter J. Korten

Traditiegetrouw start het seizoen van de Rotterdamse jazzconcerten met het Festival Jazz International. Dit jaar is podium Lantaren/Venster echter iets eerder met de programmering. Zaterdag 19 september speelt Gatecrash van **Eric Vloeimans** in Lantaren/Venster. Op het North Sea Jazzfestival speelde de groep heel wat nieuwe stukken en dit was een van de betere concerten van het festival. Deze herfst komt Eric bovendien met een nieuwe cd. De zaterdag daarna, 26 september treedt **Cecil Taylor** op. Hij doet een korte tournee ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag. De vermaarde free-jazzmuzikant was ook deze zomer in Rotterdam. Hij komt samen met Engelse drummer Tony Oxley. Klein nadeel: concertgangers moeten kiezen, want gelijktijdig met Taylor is ook het eerder genoemde Festival Jazz International in de Doelen. Gitarist **Anton Goudsmit** is de gastprogrammeur dit jaar en dat belooft een afwisselend programma met uitdagende optredens.

De Ploctones/ (Foto: Govert Driessen)

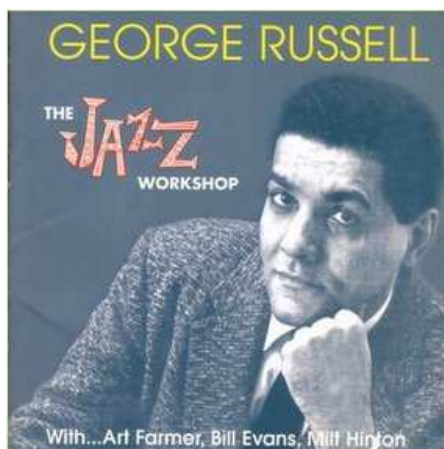
Goudsmit opent zelf het tweedaagse festival met zijn eigen **Ploctones**, die verder bestaan uit Efraïm Trujulo (s), Jeroen Vierdag (b) en Martijn Vink (d). Andere optredens zijn van de Noorse gitarist **Nils Olav Johanson**, het **Uri Cane Bedrock Trio**, de formatie **Dooyeweerd, Blom en Van Hemmen** en de Belgische groep **Flat Earth Society**. Het programma van de zondag ziet er ook prima uit: het **Joris Roelofs Quartet**, met een topbezetting: Joris Roelofs (s), Aaron Goldberg (p), Reginald Veal (b) en Gregory Hutchinson (d). Daarna **Carlos Bica's Azul**: Carlos Bica (b), Frank Möbus (g) en Jim Black (d). De laatste twee zijn echt geweldig! Verder speelt **Eric Vloeimans** met zijn project 'Fugimundi' de muziek van zijn laatste cd: 'Live at Yoshi's'. Ten slotte treedt de Indiase percussionist **Trilok Gurtu** met zijn band op.

Dan volgen er in oktober nog vier interessante concerten in Lantaren/Venster. De 3de: het **Steve Swallow/Ohad Talmor/Adam Nussbaum Trio**. De 10de: een aanstormend jong talent op tenorsaxofoon, **Donny McCaslin**. Op 16 oktober is **James Carter** weer te zien met zijn Quartet en ten slotte op de 24ste nog een grootheid op saxofoon: **Jan Garbarek**. In zijn groep zit als gast Trilok Gurtu. Kortom, op jazzgebied is het prima nazomen in Rotterdam.

IN MEMORIAM

GEORGE RUSSELL

Er zijn maar een paar drummers in de jazzgeschiedenis die zich later hebben ontwikkeld tot baanbrekende componisten/arrangeurs – Tiny Kahn was er een van in het midden van de vorige eeuw, maar overleed helaas vóór zijn dertigste aan een hartaanval. In het huidige tijdperk is John Hollenbeck mogelijk een ander voorbeeld van dit zeldzaam voorkomend fenomeen (wellicht ontwikkelt hij zich tot een nieuwe vertegenwoordiger van deze gecombineerde gaven).

Slechts één muzikant begon ooit als professionele drummer en besloot op jonge leeftijd hier subiet mee op te houden nadat hij Max Roach had horen spelen. Vanaf dát moment begon hij ongewone, verrassende composities en arrangementen te schrijven voor bekende musici als Benny Carter, Earl Hines, Dizzy Gillespie, Charlie Ventura, Claude Thornhill, Buddy DeFranco en Artie Shaw. Dit allemaal vóór 1950. Vlak voor zijn ommezwaaai had Charlie Parker hem gevraagd zijn drummer te worden, maar mede door zijn slechte gezondheid moest hij hiervoor bedanken. Hij verhuisde in de late jaren veertig van de vorige eeuw naar New York, waar hij onderdeel werd van een coterie zich nog ontwikkelende, zeer talentvolle musici – inmiddels legendarisch, toen nog jonge 'stokebranden' – die zich regelmatig verzamelden in het piepkleine souterrain van Gil Evans (waarvan de deur altijd openstond) middenin de stad bij een Chinese waterette. Tot dit selecte groepje behoorden onder anderen ook Miles Davis, Gerry Mulligan, John Carisi, John Benson Brooks, John Lewis, Blossom Dearie, de Hongaarse emigrant en componist George Endrey, af en toe Charlie Parker, en Max Roach. Daarna ontwikkelde hij zich tot de allereerste theoreticus in de jazzmuziek. Hij had hiervoor ruimschoots de tijd door een ernstige aandoening van tuberculose die ruim zestien maanden duurde. Tijdens zijn lange herstelperiode maakte hij deze 'verloren tijd' meer dan goed door zijn inmiddels befaamde 'Lydian Chromatic Concept of Tonal Organization' te bedenken en vorm te geven. De eerste versie verscheen in 1953, de vierde en laatste in de midjaren tachtig.

Enkele uitspraken van bekende musici over dit concept:

Ornette Coleman (een andere controversiële vernieuwer in de jazz): "Het overtreft elke muzikale kennis waaraan ik blootgesteld ben geweest."

Eric Dolphy (unieke grensverleggende improvisator): "Probeer dit nieuwe concept te spelen met een 'outward Bound' gevoel. Het geeft je zoveel meer om mee te werken."

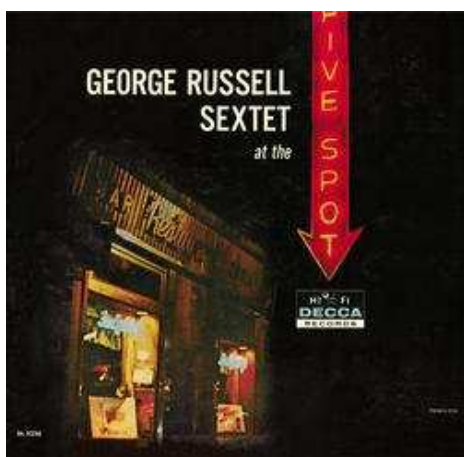
Gil Evans (legendarische geluidsinkleurder): "Het gaat veel verder dan elk ander boek op dit specifieke gebied."

Toru Takemitsu (bekende Japanse componist): "Door dit concept ben ik sterk beïnvloed; het is niet zozeer een muzikale methode – misschien zouden we het een muzikale filosofie moeten noemen, of muzikale dichtkunst."

Tegelijkertijd maakte 'onze theoreticus' nooit écht deel uit van de zogenoemde Third Stream-beweging die in Amerika gaandeweg ontstond na de Tweede Wereldoorlog met het doel klassieke (dat wil zeggen gecomponeerde) muziek te 'integreren' met jazz (geïmproviseerde muziek). Deze talentvolle musicus bleef altijd jazzmuziek schrijven en uitvoeren. Om helemaal correct te zijn: in 1949 heeft hij een poging gewaagd de alomgezochte 'mengvorm' te bereiken door het curieuze 'A Bird In Igor's Yard' – de titel spreekt voor zich – te componeren voor

VERVOLG I.M. GEORGE RUSSELL

het orkest van Buddy DeFranco. Het was een soort synthese van de ideeën van Charlie Parker en het werk van Igor Strawinsky. Nadat hij zijn Lydian Concept had geconcipeerd en uitgewerkt was een dergelijke 'verplichte fusie' tussen twee volkomen verschillende muziekgenres voor hem niet meer van wezenlijk artistiek belang.

Wie was deze man? Niemand minder dan **George Allan Russell**, geboren 23 juni 1923 in Cincinnati (Ohio), zoon van een muziekdocent aan de 'Oberlin University' in die stad en een verpleegkundige die samen met haar man (medewerker van de spoorwegmaatschappij 'B&O Railroad Company' in die regio) hem als pleegkind hebben opgevoed. Zijn eigen vader heeft hem nooit als zoon erkend.

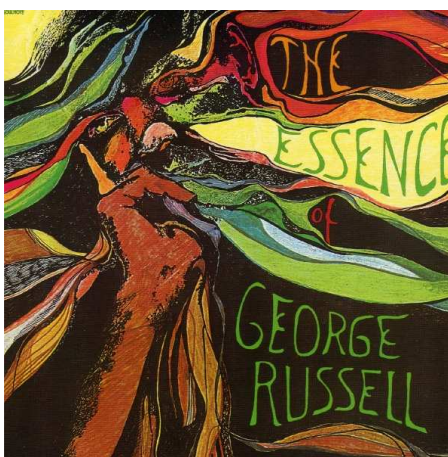
George Russell en Miles Davis – in diens Birth of the Cool-periode eindjaren veertig – zaten samen vaak wekenlang achter één piano om de basis voor het modale concept in de jazz te formuleren en uit te werken. Later paste Davis dit in samenwerking met Bill Evans en andere musici met veel succes toe in hun muziek van de late jaren vijftig en daarna.

Russell maakte meteen muzikale geschiedenis in de ontwikkeling van jazzcompositie toen hij in 1956 grensverleggende stukken componeerde voor zijn eerste plaat onder eigen naam – The Jazz Workshop/George Russell & His Smalltet – met Hal McKusick (as/fl), Art Farmer (tp), Bill Evans (pi), Barry Galbraith (gt) en diverse bekwame bassisten en drummers (onder wie Paul Motian). Zelf beperkte hij zich in deze bezetting tot het bespelen van speciaal voor deze opnamen ontworpen gestemde drums – de 'boobams' – in zijn stuk 'Fellow Delegates'. Zijn 'Concerto For Billy The Kid' (een verwijzing naar pianist Bill Evans) op deze lp is een soort voorloper van zijn meesterwerk uit 1957 (waarover hieronder meer), virtuoos uitgevoerd door het sextet met briljant pianowerk van Evans. 'Ballad Of Hix Blewitt' is eveneens een juweeltje qua sfeer, vorm en inhoud. Tevens had hij kort voor deze opname zijn allereerste compositie 'Lydian M-1' (vandaar de titel) met volledige toepassing van zijn kersvers concept klaargestoomd voor de op handen zijnde langspeelplaat 'The Teddy Charles Tentet' van de gelijknamige vibrafonist/componist. Een knap geschreven, krachtig pulserend stukje in rap tempo. In dat voor hem zeer vruchtbare jaar componeerde hij ook drie opvallende stukken voor kwartet, kwintet en octet, waarvan 'The Day John Brown Was Hanged' baanbrekend was – een meesterwerkje, waarin hij zelf meespeelt op slagwerk.

In 1957 werd zijn wellicht allermooiste compositie (geschreven voor groot ensemble) uitgevoerd en opgenomen vlak voor en tijdens het Brandeis University Festival of the Arts aan de oostkust van Amerika. Dit adembenemende opus, getiteld 'All About Rosie' – gebaseerd op een kinderliedje uit het zuiden van de VS en bestaande uit twee volledig uitgeschreven delen en een overwegend geïmproviseerd slotdeel – kwam tot stand door een aanbeveling van musicoloog/componist Gunther Schuller aan de beoordelingscommissie van dit festival. Het kreeg daarna over de hele wereld grote bijval in muziekkringen en wordt sindsdien als een artistieke mijlpaal in jazzcompositie beschouwd, door de in razend tempo uitgevoerde, superstrakke, sterk stuwende, hoog energetische en ongelofelijk precieze passages enerzijds, anderzijds het prachtig trage, zwoel omineuze middengedeelte waar de verschillende aspecten van tonaliteit zo mooi aan bod komen. Zéér virtuoos geschreven en uitgevoerde orkestrale jazz – een hoogtepunt in zijn oeuvre.

VERVOLG I.M. GEORGE RUSSELL

Het bovenstaande gaat – in nauwelijks mindere mate – ook op voor zijn compositie 'Stratusphunk', geschreven voor het orkest van Gil Evans, dat eind 1960 in New York werd opgenomen. Iets eerder dat jaar werd Russells verrassend originele lp 'Jazz In The Space Age' opgenomen, met onderen anderen Paul Bley en Bill Evans samen in sommige stukken als improviserend duo. George Russell maakte in de vroege jaren zestig weer een flinke ommezwaai door voor het eerst zelf als pianist te gaan optreden in een geheel nieuw eigen sextet, met als 'sidemen' baanbrekende jazzmusici uit die tijd, waaronder Eric Dolphy, Don Ellis en Steve Swallow. In mei 1961 werd met dit sextet de muziek opgenomen voor zijn befaamde lp 'Ezz-thetics' – een volgende mijlpaal in zijn carrière.

In 1964 begon Russell voor het eerst buiten Amerika op te treden, steeds in verschillende samenstellingen van zijn sextet, met louter topmusici in de gelederen (onder wie Thad Jones, Pete La Roca, John Gilmore, Barre Phillips en Don Cherry). Zijn muzikale thuislanden werden Zweden en Noorwegen, waar hij aankomend saxofonist Jan Garbarek en gitarist Terje Rypdal geheel inwijdde in de 'geheimen' achter zijn muzikaal concept. In 1969 keerde hij terug naar de Verenigde Staten.

In deze Europese periode kreeg hij (vooral financieel) de ruimte zijn concept verder te ontwikkelen en uit te voeren; vanaf die tijd concentreerde hij zich nagenoeg uitsluitend op het componeren van muziek voor grotere ensembles en orkesten. Hij classificeerde deze nieuwe ontwikkeling als 'Vertical Forms' – 'op elkaar gestapelde' ritmische lagen (onder meer gebaseerd op rituele Afrikaanse dodendansen die dagen duren) – muziek dus met een sterk hypnotisch effect, waardoor de beleving van tijd als het ware wordt 'uitgerekt' (het allereerste voorbeeld hiervan is 'Fellow Delegates' uit 1956).

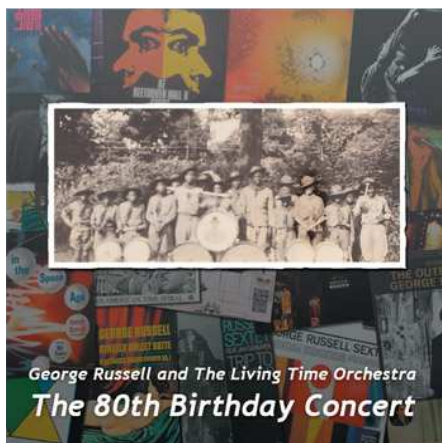
Tussen 1966 en 1977 schreef hij in totaal zes van dit soort 'verlengde' composities, waarvan de eerste vier in Scandinavië: 'Now And Then, Othello Ballet Suite, Electronic Sonata For Souls Loved By Nature' en 'Listen To The Silence'. 'Living Time' (geschreven in opdracht van Bill Evans) en 'Vertical Form VI' (zonder aparte titel) werden in Amerika gecomponeerd in de jaren zeventig. De laatste is naar mijn mening de beste van de reeks, alhoewel 'Electronic Sonata For Souls Loved By Nature' Russells meest bekende is. Vervolgens kwam eind jaren zeventig 'Vertical Form VII' tot stand onder de naam 'Time Spiral', een intrigerend werk dat pas in 1982 officieel op de plaat werd gezet.

Russells 'Vertical Forms' (onderverdeeld in aparte muzikale hoofdstukjes en in volgorde genummerd – door hem 'Events' genoemd) zijn van duidelijk andere aard dan zijn eerdere werk. De meningen hierover waren – en zijn nog steeds – flink verdeeld onder de verschillende generaties musici en jazzminnend publiek (vergelijkbaar met de reacties op het latere werk van Miles Davis en Gil Evans, die eveneens vanaf het midden van de jaren zestig een andere muzikale koers gingen varen, vaak tot ongenoegen van oudere liefhebbers).

Eind jaren zeventig en begin jaren tachtig nam Russell nog een paar langspeelplaten op die meer in de gevestigde jazztraditie thuishoren, maar maakte in 1983 opnieuw furore met een uitzonderlijke compositie voor bigband, 'The African Game' (dat uit negen afzonderlijke 'Events' bestaat). Inmiddels had hij de naam van zijn orkest omgedoopt tot The Living Time Orchestra.

VERVOLG I.M. GEORGE RUSSELL

Met dit orkest trad hij ieder jaar op grote festivals in het buitenland op (voornamelijk in Europa en Japan). Het was dan ook multinationalaal qua samenstelling geworden, met Amerikaanse, Europese en Japanse musici in de gelederen. In 1989 maakte hij opnieuw een aantal bijzondere opnamen met deze nu internationaal georiënteerde big band, welke uitkwamen op een dubbelcd getiteld 'The London Concert'. Vooral zijn nieuwe composities 'Uncommon Ground' en – met name – 'Six Aesthetic Gravities' hiervoor maakten indruk, voornamelijk op een nieuwe generatie liefhebbers.

Begin jaren negentig kreeg Russell opdracht van de New England Conservatory in Boston een speciaal stuk te schrijven ter ere van het 125-jarig jubileum van deze beroemde internationale muzieschool. Alweer maakte hij in muzikale zin 'een heel scherpe bocht' door zijn compositie 'Dialogue' te presenteren op dit festival, een tweeledig stuk geschreven voor viool en piano (waaraan vervolgens twee synthesizers werden toegevoegd). Dit was de eerste keer dat hij iets specifiek schreef voor strijkinstrument, ditmaal niet in scherp afgebakende 'Events' onderverdeeld, maar juist de scheiding tussen de delen onderling niet of nauwelijks waarneembaar is. Het schijnt de richting op te gaan van de actuele kamermuziek – toch wellicht weer een hernieuwde zoektocht naar de synthese tussen gecomponeerde en geïmproviseerde muziek? Daar zal het publiek pas achter kunnen komen als het ooit op cd uitgebracht wordt.

Dit geldt ook voor zijn in 1997 uitgevoerde 'An American Trilogy', een opdracht van het Glasgow International Festival in Schotland. Dit is een amalgaam van 'The Day John Brown Was Hanged, Ballad of Hix Blewitt' (beiden midden jaren vijftig gecomponeerd) en zijn bewerking van het mijnwerkersliedje 'You Are My Sunshine', oorspronkelijk gearrangeerd voor zijn nieuwe sextet begin jaren zestig. In tegenstelling tot 'Dialogue' is dit vermoedelijk geen intiem-intellectuele 'kamerjazz', maar bestaat juist uit een breed opgezette scala van 'classic Americana' – bruisende naoorlogse jazz zoals alleen Russell dit kan bewerkstelligen. Hopelijk zal ook dit drieluik nu op de markt gebracht worden, naar aanleiding van het overlijden van George Russell op 27 juli, 86 jaar jong.

Om met de wijze woorden van de Amerikaanse criticus Bill Shoemaker te eindigen: "George Russell is een buitenbeentje in de Amerikaanse muziek. Hij is een zeldzaamheid tussen de grote jazzcomponisten, gezien het feit dat hij geen invloedrijke instrumentalist is. Alleen overeenkomstige figuren als Duke Ellington en Charles Mingus bezaten een vergelijkbare gave orkestrale muziek te schrijven die gelijktijdig de 'vonk der improvisatie' uitstralen. Echter, wat Russell werkelijk apart zet is zijn consistente toepassing gedurende meer dan een halve eeuw van één enkel radicaal compositorisch principe dat hij heeft laten evolueren door het scheppen van zijn eigen unieke meesterwerken."

Jaap de Rijke

George Russell op de ConcertZender

Op zaterdag **29 september (19.00-20.00 uur)** besteedt Jaap de Rijke in de allerlaatste uitzending van zijn programma 'Off the Beaten Tracks' een uur lang speciale aandacht aan de muziek van George Russell. In het programma, dat via de ConcertZender is te beluisteren (na uitzending ook via 'uitzending gemist' van <http://www.concertzender.nl>), draait De Rijke naast Russells 'toppers' ('All About Rosie/Stratusphunk', enz.) ook stukken die 'heel boeiend zijn, maar die bijna niemand kent'.